

Llei orgànica del tribunal de jurat

Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 122, de 23 de maig)

Llei traduïda i anotada pel Servei Lingüístic de l'Àmbit Judicial. Està actualitzada fins a la darrera modificació normativa, feta per la Llei 38/2002, de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'enjudiciament criminal, sobre procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i faltes, i de modificació del procediment abreujat (BOE núm. 258, de 28 d'octubre, i suplement en català núm. 20, de 16 de novembre). Aquesta edició recull literalment el text en català publicat en els suplementos en llengua catalana del BOE.

Aquesta informació no substitueix la publicada en els diaris oficials, únics instruments que donen fe de la seva autenticitat.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Fonament constitucional

L'article 125 de la Constitució espanyola de 1978 disposa que "els ciutadans podran participar en l'Administració de justícia mitjançant la institució del jurat, en la forma i en els processos penals que la llei determini".

El nostre text constitucional compleix amb això, la qual cosa és un fet que es pot considerar una constant en la història del dret constitucional espanyol; cada període de llibertat ha significat la consagració del jurat –així en la Constitució de Cadis de 1812, i en les de 1837, 1869 i 1931– i, per contra, cada època de retrocés de les llibertats públiques ha eliminat o restringit considerablement aquest instrument de participació ciutadana, paral·lelament i com a complement de les restriccions del conjunt dels seus drets i dels instruments de participació en els assumptes públics.

Es reprèn, per tant, un instrument d'herència indiscutiblement liberal, i es fa des de la dada indiscutible que, des del primer esbós de 1820 fins a la seva suspensió l'any 1936, poques institucions jurídiques han patit –i per tant s'han enriquit– amb una depuració crítica tan accentuada com el tribunal del jurat, la qual cosa ha permès extreure la massa ingent de dades soltes, experiències i precedents que han facilitat la captació íntegra de la institució.

Per damunt de concepcions pro o antijuradistes, la nostra norma fonamental lliga l'instrument del jurat, de forma indiscutible, a dos drets fonamentals: la participació directa dels ciutadans en els assumptes públics, de l'article 23.1 de la Constitució espanyola, i el dret al jutge ordinari predeterminat per la llei del 24.2 del nostre text fonamental.

En efecte, som davant d'una modalitat de l'exercici del dret subjectiu a participar en els assumptes públics que pertany a l'esfera de l'*status activae civitatis*, l'exercici del qual no s'efectua a través de representants, sinó que s'exerceix directament quan el ciutadà accedeix personalment a la condició de jurat. Per tant, s'ha de descartar el caràcter representatiu de la institució i se n'ha de reconèixer exclusivament el caràcter participatiu i directe.

Per això es pot afirmar que la institució que es regula difereix d'altres models per la forma peculiar en què s'articula el dret-deure del ciutadà a participar de manera directa en un poder real de l'Estat; som davant d'un dret-deure, fet que es reflecteix en el text legal en

l'adopció de mesures coercitives que assegurin el compliment de l'obligació i, consegüentment, l'establiment d'unes altres encaminades a mitigar, en la mesura que es pugui, l'excessiva càrrega del compliment del deure mitjançant la retribució de la funció i la indemnització de les despeses ocasionades pel seu exercici. La Llei parteix de la concepció que l'Estat democràtic es caracteritza per la participació del ciutadà en els assumptes públics. No hi ha cap raó per excloure'n els que es refereixen a impartir justícia, sinó que, ben al contrari, cal establir un procediment que satisfaci aquest dret constitucional de la forma més plena possible.

No es tracta, en definitiva, de confiar en la capacitat dels ciutadans, com si fos tolerable en un sistema democràtic l'alternativa negativa. Es tracta només de tenir per superada qualsevol raó explicativa no ja del seu discutible fracàs històric, sinó de la seva suspensió autoritària i antidemocràtica.

Però la institució del jurat és alhora, i de forma complementària, una manifestació de l'article 24 de la Constitució, que declara que tothom té dret al jutge ordinari predeterminat per la llei; compleix, per tant, una funció necessària per al procés degut, però ho fa des d'una òptica diferent de la que tenia atribuïda quan la rebia l'Estat liberal burgès; no hi ha cap reticència envers el jutge professional; no es tracta d'instaurar una justícia alternativa en paral·lel i menys encara en contradicció amb la del jutges i magistrats de carrera a què es refereix l'article 122 de la Constitució, sinó d'establir unes normes procedimentals que satisfacin alhora i paral·lelament totes les exigències dels processos penals amb el dret-deure dels ciutadans a participar directament en la funció constitucional de jutjar.

L'article 125 de la Constitució suposa, en definitiva, un encàrrec constitucional inequívoc que força el llarg parèntesi de limitades vivències i expectatives de participació del ciutadà en els assumptes públics, i en el qual la institució del jurat reapareix amb una càrrega renovada de suggeriments i matisos capaços de donar sentit i projecció a la realitat social, avui prou contrastada, que demana un canvi urgent en les formes d'administrar justícia.

Per tant, el seu desenvolupament no és només un imperatiu constitucional, sinó que és una necessitat urgent en tant que peça decisiva d'una reforma en profunditat del conjunt de l'Administració de justícia, que és sentida com una necessitat inajornable per la majoria dels ciutadans.

Aquesta realitat ha estat reconeguda també pel Consell General del Poder Judicial. Així, en les memòries elaborades els anys 1991 i 1992 i en la Relació circumstanciada de les necessitats de l'Administració de justícia per a l'any 1993, en l'epígraf que fa referència a les modificacions legislatives que estimava convenients per a l'exercici adequat de la potestat jurisdiccional tendents a aconseguir una agilitat dels processos, en referir-se al procés penal, destaca que "la implantació del jurat, prevista en l'article 125 de la Constitució espanyola, requerirà una modificació substancial de la institució mitjançant la seva incardinació en el sistema processal, sense que això suposi un element retardador de la justícia penal".

Amb l'aprovació d'aquesta Llei es fa un pas qualitatiu més, des d'una perspectiva tecnicolegal, encaminat a tancar el model bàsic de la justícia dissenyat per la Constitució i la Llei orgànica del poder judicial, que facilita la participació dels ciutadans en l'Administració de justícia. L'establiment del tribunal del jurat ha de ser considerat un dels continguts constitucionals encara pendents de desenvolupament. Amb la seva regulació en aquesta Llei es dona compliment a un mandat constitucional mantés vegades ajornat i s'estableix

una de les peces bàsiques en el funcionament de l'Administració de justícia dissenyat pel constituent.

II

Els ciutadans jurats

Ja hem advertit que aquesta Llei parteix de la idea que el jurat implica una manifestació del dret de participació, i això determina sens dubte que les qüestions veritablement essencials que cal dilucidar siguin la de l'àmbit de coneixement del tribunal del jurat i, dins d'aquest, la funció que es reconeix als ciutadans participants.

Una elemental prudència aconsella la graduació en el procés d'instauració de la institució, tant pel que fa a la selecció del nombre d'assumpes, com a la seva naturalesa. Per tal d'implantar-la adequadament, es fa aconsellable que tots els que han d'intervenir en aquest tipus de processos es familiaritzin amb les seves peculiaritats, tan diferents respecte de la manera actual de celebrar judicis. La concreció de l'objecte del judici, les al·legacions de les parts, el material probatori a què cal atendre, el llenguatge que s'ha d'utilitzar, el contingut mateix de les resolucions han de variar substancialment.

La Llei té molt en compte que el judici per jurats constitueix l'expressió plena dels principis bàsics processals d'immediatesa, prova formada amb fonament en la lliure convicció, exclusió de proves il·legals, publicitat i oralitat. Per això s'han seleccionat aquells delictes en els quals l'acció típica manca d'excessiva complexitat o en els quals els elements normatius integrants són especialment aptes per ser valorats per ciutadans no professionalitzats en la funció judicial.

L'àmbit competencial que correspon al tribunal del jurat es fixa en l'article 1. Tot i això, el legislador en el futur valorarà sens dubte, vistes l'experiència i la consolidació social de la institució, l'ampliació progressiva dels delictes que han de ser objecte d'enjudiciament.¹

La conformació del col·legi decisorí dins el tribunal del jurat requereix una resposta legislativa l'encert de la qual no demana necessàriament resoldre la vella qüestió lògica sobre l'escindibilitat entre el fet i el dret.

Els autors de la nostra vella Llei del jurat, que vinculen l'origen històric de la institució al testimoniatge dels veïns com a fórmula de decidir el litigi, van patrocinar per al ciutadà jurat una intervenció limitada a la proclamació del fet provat.

Aquest origen és discutible i, a més, no sempre és possible decidir sobre la veracitat d'una afirmació històrica, pressupòsit típic del delicte, sense pensar en valoracions jurídiques. En tot cas, però, i això és el més rellevant, el model que ara proposa la Llei aconsegueix una profunditat legitimadora que en aquell moment no va ser atesa. Per això, en la Llei, el jurat no es limita a decidir si el fet està o no provat, sinó que valora aspectes com els components normatius que comporten l'exempció o no de la responsabilitat penal.

En la Llei, l'opció adoptada respecte del procés selectiu dels jurats és coherent amb la consideració que la seva participació constitueix un dret-deure. La ciutadania, en les condicions que habiliten per al ple exercici dels drets cívics, constitueix l'índex de la capacitat presumpta que no necessita altres exclusions o acreditacions de capacitat provada, tret de les que notòriament impedirien l'exercici de la funció d'enjudiciament.

La conveniència d'una participació tan acceptada com sigui possible porta a reconèixer un règim d'excuses generós i que es remet a la prudència de la jurisdicció que les ha d'apreciar.

El sistema selectiu es caracteritza: a) per la successió d'etapes que permeten garantir la presència de candidats en una quantitat adequada per evitar suspensions en els assenyalaments i perquè aquells coneguin anticipadament la seva eventual crida a intervenir; b) per la transparència i publicitat del procés selectiu en què s'insereixen no només els mecanismes que permetin detectar les causes d'exclusió, sinó també les garanties jurisdiccionals tant per al candidat com, en un moment posterior, per a les parts en el judici; c) pel sorteig a partir de les llistes censals com a sistema, no només democràtic atès que exclou criteris elitistes —encara que es vulguin científics—, sinó coherent amb el fonament mateix de la participació.

S'ha considerat que, si s'admetés en aquesta Llei un criteri d'exclusió, diferent del que s'ha indicat abans, amb el pretext d'aconseguir un plus de capacitat sobre la presumpta derivada de la inclusió en el cens, es distorsionaria el concepte mateix de poble.

Però això no ha d'impedir una certa conciliació entre el dret a participar en el sorteig i el dret de les parts de procurar un cert pluralisme en el col·legi que judica. En certa mesura hi tendeix el nombre de jurats que s'han de designar (nou), però encara ho fa més la possibilitat que les parts puguin recusar sense necessitat d'al·legar cap causa atenint-se a valoracions subjectives sobre els criteris de decisió del candidat. Tot i que aquesta possibilitat s'hagi de sotmetre a grans limitacions quantitatives que evitin els resultats lamentables produïts en l'experiència històrica.

¹ Paràgraf 4t redactat, quant a la substitució de l'expressió *el futur legislador* per l'expressió *el legislador en el futur*, de conformitat amb l'article 1.1 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

III

Reformes processals necessàries com a garantia de la viabilitat del funcionament del jurat

1. En l'anomenada fase intermèdia

Hom ha proclamat que qualsevol especialitat procedimental ha de començar allà on comença la intervenció del jurat, o sigui, en la fase de judici oral. S'ha mantingut que si el jurat es limita a intervenir en el judici oral, no s'ha de modificar el model acusatori formal o mixt de la Llei d'enjudiciament criminal.

Aquesta opinió fa cas omís de consideracions obligades:

- a) El sistema actual d'enjudiciament mitjançant jutges tècnics es fonamenta en premisses normatives difícilment transferibles al judici oral davant el tribunal del jurat, que si es mantingués podria determinar el fracàs de l'enjudiciament per part de ciutadans no professionalitzats. Les modificacions necessàries han de projectar-se inexorablement sobre la fase preparatòria del judici oral.
- b) El nostre Tribunal Constitucional ha establert un cos de doctrina que no només resulta enriquidora, ja que afebleix tradicionals defectes de la nostra llei processal, sinó que seria difícilment tolerable ignorar-la en la Llei.

Alonso Martínez es queixava del costum, tan arrelat en els nostres jutges i tribunals, de donar poc o cap valor a les proves del plenari i de cercar principalment o gairebé exclusivament la veritat en les diligències sumarians practacades d'esquena a l'acusat. Aquesta Llei concep que el judici oral davant el tribunal del jurat ha de culminar l'eradicació d'aquesta malformació processal mitjançant la pràctica de tota la prova davant d'ell.

El consegüent risc de prolongació excessiva de l'acte del judici aconsella la introducció de mecanismes de simplificació, dels quals el més essencial és la definició precisa de l'objecte de l'enjudiciament, que s'ha de fer en la fase prèvia a l'enjudiciament.

El sistema vigent de resolució sobre l'obertura del judici oral es manifesta en dues modalitats procedimentals diferents –segons si es tracta de procediment ordinari o abreuja–, tot i que, en totes dues, es limita a una decisió merament negativa que resulta disfuncional per a l'enjudiciament per jurat. Per això, el model havia d'optar per un o altre procediment, i seria difícilment explicable que, en transcendir la fase intermèdia o judici d'acusació a la de judici, la unitat procedimental d'aquesta fase no exigís la mateixa unitat en aquella.

Per altra banda, el caràcter merament negatiu de la decisió sobre l'obertura del judici oral resulta poc apte per a la definició precisa de l'objecte del judici, pressupòsit imprescindible per assegurar-ne un desenvolupament que garanteixi l'absència de confusió dels fets que s'han de provar, que eviti les dilacions inherents a aquella falta de precisió objectiva i que, amb la informació adequada i imparcialment elaborada, permeti prescindir de la no volguda "reproducció" del sumari o de les diligències prèvies.

El Tribunal Constitucional també ha proclamat l'exigència de promoure, en la fase intermèdia del procediment, el debat processal en condicions que respectin la contradicció i igualtat d'acusació i defensa.

Amb aquests precedents la Llei ha considerat oportú:

a) Optar per una resolució sobre l'obertura del judici oral precisa i fonamentada. No cal dir que, d'acord amb els advertiments d'una part de la doctrina, difícilment pot fer-se un control jurisdiccional sobre l'obertura del judici oral sense la formalització de l'acusació. D'aquesta manera el control judicial previ sobre la raonabilitat de l'acusació no es limita al reenviament. Al contrari, l'àmbit de decisió atribuït a l'òrgan jurisdiccional s'incrementa i pot adoptar la decisió de sobreseïment per qualsevol dels seus motius.

b) Que aquest control culmina no només decidint una viabilitat genèrica del judici oral, sinó precisant que fets concrets, dels múltiples possibles al·legats per acusació i defensa, han de ser objecte de l'activitat probatòria i determinants per a la seva resolució en el judici.

Cal tenir en compte que el contingut de la decisió anterior s'erigeix en una de les condicions més rellevants de l'èxit o fracàs de la institució.

c) Al mateix temps, el contingut i la funció d'aquesta resolució es relacionen, en mútua exigència, amb l'exclusió de la interlocutòria de processament, exigida per la necessària unitat de sistema pel que fa a la inculpció.

2. En la fase d'instrucció

L'opció que acull la Llei sobre el sistema per adoptar la decisió que remet a judici oral es projecta sobre la fase del procediment que el precedeix:

a) Per la garantia d'imparcialitat de l'òrgan jurisdiccional, que es reforça especialment. Així haurà de valorar-se la suficiència i fins i tot l'èxit de la investigació, però atenent, alhora, les pretensions i les resistències contraposades o de signe contrari, formulades unes per

l'acusació i les altres per la defensa. Es valorarà, també, la probabilitat de veracitat d'unes afirmacions històriques i fins i tot de la transcendència quant a la qualificació jurídica.

El model que s'adopta exigeix, per una coherència elemental, permetre, tan aviat com consti la imputació d'un fet justiciable determinat a una persona concreta, la reubicació del jutge d'instrucció que després haurà de resoldre sobre l'obertura del judici oral, en una posició reforçada d'imparcialitat, amb la funció de controlar la imputació del delictes mitjançant la valoració prèvia de la seva versemblança i amb la facultat d'investigar de forma complementària sobre els fets afirmats per les parts.²

És un fet ineludible que una tendència excessiva cap a indagacions generals, inacabables en el temps, contribuiria al fracàs de la viabilitat de l'enjudiciament per jurat.

Per altra banda, no es pot admetre el retret que el sistema que acull la Llei deixi sense mecanisme d'efectivitat el principi d'obligatorietat de l'acció penal. Deixant de banda el que hi ha d'acusació indiscriminada sobre una possible actitud d'inhibició del Ministeri Fiscal, aquest retret oblida que per iniciar-se aquest procediment l'ha d'haver precedit la denúncia o querella d'algú que, si no és el Ministeri Fiscal, pot, atesa l'afortunada previsió constitucional de l'acció popular, suplir la falta d'instància de l'acusador públic. I a aquest fi tendeix la convocatòria de l'acció pública que el jutge que discrepi pot fer de la manera prevista per a la fase intermèdia en la nostra Llei d'enjudiciament criminal dins del procediment ordinari.

S'oblida quan es reprotxa l'habilitació del jutge instructor en la determinació del fet i la persona que s'ha d'investigar, que passa el mateix en el sistema actual de la Llei d'enjudiciament criminal, en la qual, en definitiva, només serà objecte i subjecte passiu en el judici oral quan ho determini prèviament l'acusació. La Llei segueix en aquest punt un principi idèntic al que recull la legislació processal vigent.

b) Per l'exigència d'imputació judicial prèvia a tota acusació, ja que la decisió sobre l'obertura del judici oral exigeix com a pressupòsit que s'hagi formalitzat aquesta exigència.

El Tribunal Constitucional ja denunciava que durant gairebé un segle el sistema processal permetia que el jutge instructor inquirís sense comunicar què buscava i interrogués un sospitós sense fer-li saber de què sospitava i per què en sospitava, sense fer-li possible l'autodefensa i sense proveir-lo de l'assistència d'un lletrat. La Constitució de 1978 i la reforma de la Llei d'enjudiciament criminal per la Llei 53/1978 van obligar a un tomb crucial. El Tribunal Constitucional va reconèixer la nova categoria d'imputat a tota persona a qui s'atribueixi, més o menys fonamentadament, un acte punible.

La presentació de denúncia o querella o l'existència d'una actuació processal en curs de la qual derivi l'atribució d'un fet delictiu a una persona determinada, ha de ser objecte d'una imprescindible valoració circumstanciada per part del jutge per decidir sobre el seguiment d'una causa penal. Aquesta decisió no pot endarrerir-se arbitràriament, i s'han de sancionar, d'acord amb aquesta doctrina, com a nul·les i il·lícites les investigacions dutes a terme sense comunicació prèvia, quan així correspongui.

La relació de la doctrina esmentada amb la que promou el debat en condicions d'igualtat i amb la que exigeix que qui ha de fer funcions d'enjudiciament no ha de formular acusacions, han determinat que la Llei es decanti per una instrucció que, des del moment que el fet justiciable i la persona siguin determinats, i sigui pertinent aquest procediment, comporta les obligacions següents:

a) que algú aliè al jutge formuli una imputació, precisament abans d'iniciar la investigació,

b) que la prossecució d'aquesta exigeixi la valoració d'un òrgan jurisdiccional precedida de l'oportunitat de debat entre les parts,

c) que durant la investigació que el jutge consideri raonable seguir, aquest mantingui una posició diferenciada de la de les parts, i

d) que sigui aquest jutge, d'aquesta manera preservat en una certa imparcialitat, qui controli la procedència de l'obertura o no del judici oral, de manera positiva i no només negativa, amb precisió de l'objecte del judici i decisió de la informació necessària que s'ha de trametre al tribunal del jurat, que, no obstant això, impedeixi la disposició del material sumarial que

podria limitar la incidència efectiva dels principis d'oralitat, immediatesa i celeritat necessaris en aquest enjudiciament.

² Lletre a, paràgraf 2n, redactada, quant a la substitució de l'expressió *mitjançant la confirmació prèvia de la seva versemblança* per l'expressió *mitjançant la valoració prèvia de la seva versemblança*, de conformitat amb l'article 1.2 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

IV

El judici oral

1. Qüestions prèvies

La preocupació per una preparació adequada del judici oral obstinadament adreçada a impedir-ne el fracàs fa que en la Llei s'intensifiqui el paper assignat al magistrat en el preàmbul de la celebració del judici oral ja obert.

La decisió, adoptada per l'instructor sobre l'obertura del judici oral, pot, sens dubte, ser objecte de discrepància entre les parts. La que concerneix la procedència o no del judici rep un tractament en la Llei similar al de la Llei d'enjudiciament criminal; apel·lació contra el sobreseïment i irrecurribilitat de l'obertura, sens perjudici que en aquest darrer supòsit les parts quan es personin puguin plantejar les qüestions prèvies o excepcions a què es refereix l'article 36 de la Llei.

Però la discrepància pot suscitar-se en relació amb aspectes particulars de la resolució relatiu a l'objecte del judici, i en aquest supòsit la tècnica del recurs esdevé innecessàriament dilatòria, ja que el mateix objectiu pot aconseguir-se mitjançant el plantejament de la reclamació com a qüestió prèvia al magistrat que ha de presidir el tribunal.

Aquesta facultat de revisió es complementa en la Llei amb la de direcció del debat que es tradueix en la formulació, sotmesa a l'estructura del veredictes del seu objecte.

La decisió sobre l'admissió de la prova, supeditada a la seva pertinència, està atribuïda en la Llei al magistrat que anteriorment ja ha configurat l'objecte del judici i amb això els fets objecte de prova, a qui correspon també valorar la impossibilitat d'un ajornament que exigeixi la pràctica anticipada i, en definitiva, resoldre sobre les eventuals al·legacions d'il·licitud probatòria.

2. Constitució del tribunal del jurat

El tribunal del jurat no constitueix, i aquesta és una de les seves notes més definitòries, un òrgan jurisdiccional permanent, la qual cosa ha exigít sempre l'assenyalament del període durant el qual el que hi ha constituït ha de conèixer. D'aquesta manera les causes per conèixer es determinaven a partir de dues dades: el termini per al qual s'havia format el tribunal i el partit judicial de procedència de les causes.

El primer criteri ha estat substituït en la Llei per la formació d'un jurat per a cada causa, amb la qual cosa s'accentua la nota de temporalitat de l'òrgan judicial. Hi ha diverses raons que aconsellen aquesta solució. La primera, que, almenys en l'inici de la reinstauració de la institució, no es faci recaure en uns pocs jurats la càrrega d'examinar totes les causes que

s'han enjudiciar en un període, sinó que aquesta tasca es reparteixi entre més ciutadans. La segona, que, de la forma proposada es contribueixi, per l'efecte d'una major rotació en el desenvolupament de la funció, a l'assoliment d'un dels efectes més beneficiosos de la institució, o sigui: que l'experiència de l'exercici de la funció de jutjar actuï com a escola de ciutadania per al major nombre possible de ciutadans.

Mantenir una disposició que fixi els períodes de sessions ha perdut avui el seu caràcter necessari. Tot i això, manté no només un efecte simbòlic, en recordar la transitorietat de la funció judicial en el ciutadà, sinó que esdevé també una pauta d'organització d'assenyalaments. D'acord amb aquesta disposició el sorteig es podrà fer amb prou temps per a un determinat període en un sol acte. Alhora, res no impedirà, en conformar-se jurats per a cada causa, que la naturalesa i circumstàncies d'aquesta aconsellin un sorteig preconstituent del tribunal en una data que ha d'assenyalar prudentment el magistrat president.

No té pas menys transcendència la segona opció adoptada en la Llei en relació amb l'origen dels candidats a jurat. El veïnatge ha estat històricament una de les notes essencials de les persones cridades a jutjar com a jurats. D'aquí ve que aquestes persones hagin de ser, si no de la localitat o del partit judicial, almenys de la província en el territori de la qual hagi tingut lloc el fet.

La prudència aconsella l'obertura de terminis fins on sigui possible que permetin la comunicació anticipada de qualsevol causa que pugui implicar el defecte del nombre de jurats hàbils el dia assenyalat per al judici. Hi respon la Llei amb l'absència de rígides preclusions i l'anticipació en la formació de llistes de candidats a jurat, com també amb la previsió de la reiteració de sorteigs abans d'aquest dia.

La Llei preveu la possible recusació per les parts presents en l'inici de les sessions. El fonament de la recusació admesa, fins i tot sense al·legació de causa per part del recusant, no és altre que aconseguir, no ja la imparcialitat dels cridats a jutjar, sinó que aquesta imparcialitat es presenti com a real davant els qui acudeixen a instar la justícia. Però aquest ideal, que exigiria la inexistència de límits en la recusació, ha de conciliar-se amb les exigències que la institució no quedi frustrada en el seu funcionament efectiu.

3. El debat

Tot i que la Llei gairebé només es limita a una remissió a les normes comunes, seria un error oblidar que precisament en la direcció del debat del judici oral hi ha una de les claus essencials de l'èxit o fracàs de la institució. Si fracassés, potser seria tan imputable a la falta d'encert del jutge tècnic en la preparació del judici que li encomana la Llei, com al ciutadà no professional que manca de l'aptitud necessària per al desenvolupament de la funció que la Llei li assigna.

La brevetat de la remissió en aquest apartat està permessa perquè abans, com s'ha exposat, la Llei s'ha preocupat de resoldre aspectes essencials. D'una banda, la minuciosa precisió del *thema probandi*, referència rígida i intel·ligible que ha de guiar inexorablement el que pugui passar en el judici oral. Aquella determinació de l'objecte del judici, precisament articulada de la forma com ha de ser examinada la prova per a l'emissió del veredict, i en llenguatge intel·ligible per al ciutadà no professional, es presenta en la Llei com a preferible a les experiències d'il·lustració al jurat mitjançant notes o relacions.

De l'altra, l'exclusió de la presència, fins i tot física, del sumari en el judici oral evita confusions indesitjades de fonts cognoscitives atenedibles, amb la qual cosa es contribueix a orientar l'abast i la finalitat de la pràctica probatòria que s'ha de dur a terme en el debat.

L'oralitat, la immediatesa i la publicitat en la prova que ha de derogar la presumpció d'innocència fan que la Llei incideixi en una de les qüestions que més polèmica ha suscitat, que és la del valor probatori que es dóna a les diligències sumarials o prèvies al judici i que es veta en el seu text mateix.

Un aspecte que mereix una consideració especial és la participació del jurat en l'activitat probatòria. De la mateixa manera que la nostra Llei d'enjudiciament criminal ha optat per una transacció entre el principi d'aportació de la part i el d'investigació d'ofici, que autoritza el tribunal a contribuir a la producció de mitjans de prova en el judici oral, es trasllada aquesta possibilitat al jurat, que és precisament qui té ara la responsabilitat de la valoració probatòria sobre la veracitat de la imputació.

4. La dissolució del jurat

La dissolució del jurat constitueix, sens dubte, una de les novetats que criden més l'atenció respecte de la nostra experiència històrica. La proclamació constitucional del dret fonamental a la presumpció d'innocència no podia deixar de projectar la seva influència en la Llei projectada. Una influència que és tributària en gran part del model en què va sorgir aquesta garantia constitucional.

Com a antecedent en el dret comparat, podem esmentar la previsió de les regles federals per al procediment criminal als Estats Units d'Amèrica que permeten instar la dissolució del jurat una vegada acabada la prova d'ambdues parts, si aquesta prova és insuficient per sostenir la convicció per l'esmentat delictes o delictes.

Sens dubte l'abast i els efectes del dret que garanteix l'article 24.2 de la Constitució són discutibles i discutits. La Llei parteix de dues premisses: a) la distinció en el contingut de la garantia d'un aspecte objectiu que concerneix l'existència d'una veritable prova, i un altre, de subjectiu, que es refereix al moment de la seva valoració, i b) la distribució de funcions entre el magistrat i els jurats, segons la qual correspon al primer el control de la dimensió objectiva com a qüestió jurídica.

Aquest control es resol en la Llei en consideracions sobre la licitud o observança de garanties en la producció probatòria. Però també en l'apreciació objectiva sobre l'existència d'elements incriminadors. No tant de la suficiència per justificar la condemna, la qual forma parteix també del contingut del dret fonamental, si bé exigeix ja la tasca de valoració del mitjà de prova, la qual cosa correspon al jurat.

En definitiva, el criteri que separa la valoració de l'existència de prova respecte de la seva suficiència, pot ser el que impera en la jurisprudència de l'àmbit cultural del qual procedeix la garantia; no hi haurà prova, fins i tot en la interpretació de la prova practicada més favorable a les tesis de l'acusació, si aquesta ha de ser rebutjada.

Limitada l'atribució del magistrat a un aspecte tan evident, no resulta extemporània al final del debat. És cert que abans el jutge haurà valorat l'existència d'indicis que van justificar l'obertura del judici oral, per la qual cosa hom pot caure en l'error de creure que la mínima activitat probatòria, lícita i de càrrec ha estat ja assolida. Una tesi d'aquesta mena desconexaria que fins al judici oral no hi ha una veritable prova, que la valoració de la seva

existència com a tal correspon a l'òrgan del judici i, el més important, que en el judici, en el decurs de la seva totalitat, es pugui posar de manifest la seva il·legalitat o la falta absoluta de força incriminatòria dels mitjans de prova de què s'ha disposat.

L'experiència històrica també aconsella aquesta mesura, ja que ens informa d'un dels retrets més generalitzats respecte del funcionament del jurat: l'emissió de veredictes sorprenents. Una vegada més la Llei diposita un alt grau de confiança en la magistratura com a garantia del bon funcionament de la institució.

V

El veredictes

1. L'objecte

Alonso Martínez entenia que estendre la competència al *nomen iuris* del delictes era una manifestació de la confusió entre el fet i el dret i, encara més, suposava la invasió per part del jurat de facultats del legislador. Ni això últim sembla fàcilment compatible, ni l'escissió entre el que és històric i el que és normatiu en l'enjudiciament és fàcil. Per altra banda, ha estat constant el retret per l'absència de motivació envers sistemes organitzatius del jurat que admeten l'emissió de veredictes només per part de ciutadans.

La Llei intenta donar una resposta prudent a una i altra objecció. Per una part, perquè el fet no es considera concebible des d'una reduccionista perspectiva naturalista, sinó, precisament i exclusivament, com a rellevant jurídicament. Un fet, en una concreta selecció de la seva proteica accidentalitat, es declara provat només en la mesura que jurídicament constitueix un delictes.

Privar el jurat de la presa en consideració d'aquest vincle inescindible entre la configuració de la dada històrica i la seva conseqüència normativa és, per una banda, inútil, ja que el debat l'haurà advertit de la conseqüència de la seva decisió sobre la veritat proclamada i no podrà ometre en la seva decisió la referència de les conseqüències del seu veredictes pretesament només fàctic.

Però, a més, amb aquesta escissió es reproduiria una de les causes més retretes al tribunal del jurat en la nostra experiència. La difícil articulació de les qüestions, amb exclusió dels proscrius aspectes de tècnica jurídica, va provocar debats constants sobre la correcció dels veredictes i les sentències.

També calia optar entre el sistema de resposta única o el d'articulació seqüencial. Aquella fórmula s'adapta més a una concepció aliena al de plena vigència i supremacia del principi de legalitat. Allà on el jurat pot, des de la irresponsabilitat, substituir el genèric i apriorístic criteri del legislador per la seva concepció en el cas concret, el veredictes apodíctic no necessita ni articulació ni motivació.

En el nostre sistema el jurat s'ha de sotmetre inexorablement al mandat del legislador. I aquesta adequació només és susceptible de control en la mesura que el veredictes exterioritza el curs argumental que el va motivar.³

I a això tendeix la Llei:

a) En confirmar al magistrat l'articulació racional dels fets que s'han de proclamar com a provats en una seqüència lògica.

- b) En reclamar com a criteri la necessària inequívocitat de la qüestió.
- c) En permetre al jurat una flexibilitat que, sense abdicar de l'obligada resposta a la qüestió que li és formulada, pugui introduir les matisacions o complements que permetin adequar el veredictes a la seva consciència en l'examen del fet, la qual cosa, a més, aconseguirà evitar previsibles veredictes sorprenents d'inculpabilitat a què portaria la rigidesa en l'exigència de resposta que situés el jurat en incomoditats insuportables per expressar la seva opinió. Amb això s'eludeix el catàleg de preguntes que s'han de respondre amb monosíl·labs, perquè aquest no pot recollir l'opinió total del jurat, però s'evita el sistema ja rebutjat per una doctrina qualificada de conferir-li la càrrega de la redacció del fet provat.
- d) En exigir al jurat que la seva demostrada capacitat per decidir-se per una o altra versió assoleixi el grau necessari per exposar-ne els motius. És cert, però, que l'exposició del que s'ha considerat provat explicita l'argumentació de la conclusió de culpabilitat o inculpabilitat. Però, avui, l'exigència constitucional de motivació no se satisfà amb això. També la motivació d'aquests arguments és necessària i, evidentment, possible, si es considera que de cap manera no requereix un artifici especial i, en qualsevol cas, el jurat té la possibilitat d'instar l'assessorament necessari.
- e) En afegir a aquest contingut el pronunciament sobre la valoració que el fet mereix segons la seva tipificació legal. Per a aquest pronunciament, la dificultat no consisteix tant en una tasca de qualificació tècnica del fet, com a optar entre les diverses versions d'aquest. Una vegada més la prudència i el bon criteri del magistrat constitueixen una garantia de l'èxit del model.
- f) La conformació de l'objecte del veredictes no pot prescindir de la consideració de l'objecte del procés com a vinculat a les al·legacions de totes les parts, als interessos de la defensa i de l'acusació i, també, al seu dret a participar en la redacció definitiva mitjançant l'audiència oportuna.⁴

³ Paràgraf 6è redactat, quant a la substitució de l'expressió *només és possible* per l'expressió *només és susceptible*, de conformitat amb l'article 1.3 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁴ Paràgraf 7è, lletra f, redactat, quant a la substitució de l'expressió *a mitjà de l'audiència oportuna* per l'expressió *mitjançant l'audiència oportuna*, de conformitat amb l'article 1.4 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

2. Instruccions

En les instruccions rau una altra de les condicions de l'èxit o el fracàs de l'enjudiciament per jurat. Però la seva justificació, que no és altra que suplir les deficiències que puguin derivar del desconeixement tècnic de la Llei, impedeix que puguin estendre's a aspectes en els quals els jurats han d'actuar i poden fer-ho amb espontaneïtat.

Per això es considera adequat suprimir entre els seus continguts un la inclusió del qual va provocar una gran polèmica en la nostra passada experiència històrica: el resum de la prova practicada.

Tot i això, l'assessorament tècnic no pot prescindir de l'advertiment de no atendre les activitats probatòries que tinguin defectes legals que obliguin a rebutjar-les. En la mesura que les instruccions tenen una transcendència consubstancial en la determinació del veredictes, sembla oportú que se sotmetin al control de les parts perquè aquestes es convencin de la imparcialitat d'aquelles i, si no, disposin de l'oportunitat de combatre la infracció.

Necessitat d'instrucció i espontaneïtat del jurat són objectius que poden destorbar-se i que cal conciliar. Així, tot i que el jurat s'ha de reunir per deliberar sense interferències

mediatitzadores, no s'ha volgut prescindir de la disponibilitat permanent d'accés a l'assessorament que, lliurement, vulguin exigir.

Mereix una consideració especial la possibilitat que permet la Llei perquè, tot i que no hi hagi una petició dels jurats, el magistrat pugui impartir les instruccions que tendeixen a evitar una prolongació innecessària de la deliberació. Es tracta d'evitar que la inexperiència dels deliberants, unida a la seva reticència a instar la instrucció, provoqui una dilació injustificada en l'emissió del veredictes que afectaria el prestigi de la institució.

3. Deliberació i votació

El secret de la deliberació no ha d'impedir la imprescindible responsabilitat dels jurats. Per això la votació ha de ser nominal, la qual cosa permet identificar l'abstenció prohibida en la Llei.

Sens dubte la regla de decisió que n'exigeix la unanimitat per tal de tenir per produït el veredictes es presenta com la més adequada per compel·lir els jurats a un debat més ric. Tot i això, aquesta regla porta implícit un elevadíssim risc de fracàs si no s'assoleix la unanimitat. Una transacció adequada entre els objectius d'una deliberació indirectament orientada a la votació des del seu inici, per formació de fàcils majories simples, i l'evitació d'excessives dissolucions del jurat, que puguin ser motivades per la simple i injustificable obstinació d'un o pocs jurats, ha aconsellat, almenys en l'inici del funcionament de la institució, una regla de decisió menys exigent.

Per al funcionament adequat de la institució la Llei rebutja la possibilitat, històricament admesa, de devolució del veredictes per discrepància en el sentit. Però això no ha d'impedir que la presència de defectes en el veredictes, dels que en provocarien la revocació per via de recurs a causa de la seva oposició a la Llei, pugui esmenar-se mitjançant la intervenció del magistrat, amb presència de les parts, fent presents aquests defectes i indicant el que calgui al jurat per esmenar-los.

VI

Sentència

La vinculació del magistrat amb el veredictes es reflecteix en la recepció que se n'ha de fer en la sentència i en el sentit absolutori o condemnatori de la decisió. El magistrat, vinculat també pel títol jurídic de la condemna, ha de procedir a la qualificació necessària per determinar el grau d'execució, la participació del condemnat i la procedència o no de les circumstàncies modificatives de la responsabilitat, i, en conseqüència, a la concreció de la pena aplicable.

Cal ressaltar que la preocupació en la Llei per la motivació de la resolució comporta també que s'exigeixi al magistrat que, independentment de la motivació que els jurats facin de la valoració de la prova existent, hagi de motivar per què ha considerat que existia aquesta prova sobre la qual ha autoritzat el veredictes. D'aquesta manera la Llei pretén impedir les crítiques suscitées entorn de la fórmula de separació del col·legi decisor tant pel que fa a la inescindibilitat del fet i del dret, com pel que fa a la suposada irresponsabilitat per falta de motivació en el veredictes i la sentència que, com es diu, haurien de ser inherents a l'esmentat sistema.

VII

Modificacions de cossos legals i especialitats processals

1. Modificació de la Llei orgànica del poder judicial⁵

Els criteris que conté la Llei recullen substancialment els principis que l'article 83.2 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, remetia a la futura Llei del jurat, per la qual cosa, una vegada aprovada la regulació completa d'aquesta institució, la previsió esdevé innecessària. Atès que la doctrina constitucional ha estat exigint un text normatiu unitari per al desenvolupament de l'article 122.1 de la Constitució, s'ha modificat el precepte esmentat de la Llei orgànica del poder judicial, en la mesura que la present Llei afecta les competències i funcions dels òrgans jurisdiccionals, i així en l'article 83.2 estableix la referència obligada a la Llei orgànica del tribunal del jurat.

⁵ Punt 1 renumerat, arran de la supressió del punt 1 original, per l'article 1.5 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

2. El Ministeri Fiscal en la fase d'instrucció⁶

Si bé ha de correspondre al jutge la realització dels actes sumarians, les peculiaritats que han de presidir el procediment davant el jurat i l'oportunitat que es consolidi el principi acusatori fan necessària la potenciació de les atribucions del Ministeri Fiscal. D'aquesta manera, la incoació i la seva adaptació al nou procediment, com també la constitució del Ministeri Fiscal juntament amb el jutge instructor i el fet de posar en coneixement la imputació de forma immediata en els termes previstos en els articles 24 i 25 de la Llei, tenen també el seu marc processal mitjançant la incorporació de sengles previsions en l'article 309, per al procediment ordinari, i en els articles 780 i 789.3 de la Llei d'enjudiciament criminal, per a l'abreujat.

Resulta coherent, per altra banda, amb la remissió de l'article 36 de la Llei als articles 668 a 677 de la Llei d'enjudiciament criminal per a la tramitació d'incidents pel plantejament de qüestions prèvies, afegir a l'article 678 d'aquesta mateixa Llei l'exclusió de la possibilitat –en els procediments davant el jurat– de reproduir en el judici oral les qüestions desestimades. La mateixa coherència es predica de la substitució del recurs procedent contra la interlocutòria que resol la declinatoria o l'admissió de les excepcions de l'article 666 de la Llei d'enjudiciament criminal, que introdueix el d'apel·lació, congruentment amb la possibilitat de recórrer prevista contra les sentències de l'audiència provincial.

⁶ Punt 2 renumerat, arran de la supressió del punt 1 original, per l'article 1.5 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

3. Mesures cautelars⁷

La introducció d'un nou article 504 bis.2 en la Llei d'enjudiciament criminal, respecte de l'adopció de mesures cautelars de privació o restricció de la llibertat, incorpora una audiència necessària del Ministeri Fiscal, les parts i l'imputat assistit de lletrat, inspirada en el principi acusatori, i suprimeix l'exigència de ratificació de la interlocutòria de presó. D'aquesta manera, la limitació de la iniciativa judicial s'equilibra amb la instauració dels beneficis del contradictori, sens perjudici del caràcter reformable de les mesures adoptades durant tot el curs de la causa.

⁷ Punt 3 renumerat, arran de la supressió del punt 1 original, per l'article 1.5 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

4. Recursos d'apel·lació i cassació⁸

El nou llibre V de la Llei d'enjudiciament criminal, anomenat "Dels recursos d'apel·lació, cassació i revisió", està encaminat a estendre l'apel·lació contra interlocutòries i sentències derivades del procediment davant el tribunal del jurat, i també contra determinades resolucions del penal ordinari en els supòsits de l'article 676 de la norma processal. La nova apel·lació aspira a satisfer el dret al "doble examen" o "doble instància", en la mesura que el seu règim compleix suficientment amb l'exigència que tant la decisió condemnatòria com la pena imposada siguin sotmeses a un tribunal superior, en funció del caràcter especial del procediment davant el jurat, i sense perjudici de la funció pròpia que ha de desenvolupar, respecte de tots els delictes, el recurs de cassació.

Per això, la Llei adequa els motius d'impugnació previstos a aquest caràcter tan especial del procediment i atribueix la competència resolutiva a les sales civils i penals dels tribunals superiors de justícia, la qual cosa, a banda dels ajustaments necessaris en mitjans personals, respon a una ja antiga aspiració en la delimitació competencial per conèixer de l'apel·lació.

⁸ Punt 4 renumerat, arran de la supressió del punt 1 original, per l'article 1.5 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1

Competència del tribunal del jurat

1. El tribunal del jurat, com a institució per a la participació dels ciutadans en l'Administració de justícia, té competència per a l'enjudiciament dels delictes que aquesta Llei o altres atribueixen al seu coneixement i decisió respecte dels continguts en les rúbriques següents:

- a) Delictes contra les persones
- b) Delictes comesos pels funcionaris públics en l'exercici del seu càrrec
- c) Delictes contra l'honor
- d) Delictes contra la llibertat i la seguretat
- e) Delictes d'incendis⁹

2. Dins de l'àmbit d'enjudiciament previst en l'apartat anterior, el tribunal del jurat és competent per al coneixement i la decisió de les causes pels delictes tipificats en els preceptes següents del Codi penal:

- a) De l'homicidi (articles 138 a 140)
- b) De les amenaces (article 169.1r)
- c) De l'omissió del deure de socors (articles 195 i 196)
- d) De la violació de domicili (articles 202 i 204)
- e) Dels incendis forestals (articles 352 a 354)
- f) De la infidelitat en la custòdia de documents (articles 413 a 415)
- g) Del suborn de funcionari (articles 419 a 426)

- h) Del tràfic d'influències (articles 428 a 430)
- i) De la malversació de cabals públics (articles 432 a 434)
- j) Dels fraus i exaccions il·legals (articles 436 a 438)
- k) De les negociacions prohibides a funcionaris (articles 439 i 440)
- l) De la infidelitat en la custòdia de presos (article 471)¹⁰

3. El judici del jurat s'ha de celebrar només en l'àmbit de l'audiència provincial i, si escau, dels tribunals que corresponguin per raó del fur de l'acusat. En qualsevol cas, queden exclosos de la competència del jurat els delictes l'enjudiciament dels quals estigui atribuït a l'Audiència Nacional.¹¹

⁹ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 1.6 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

¹⁰ Apartat 2 redactat de conformitat amb la disposició final 2a de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del codi penal (BOE núm. 281, de 24 de novembre).

¹¹ Apartat 3 redactat, quant a la substitució del terme *correspongui* pel terme *corresponguin*, de conformitat amb l'article 1.7 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 2

Composició del tribunal del jurat

1. El tribunal del jurat es compon de nou jurats i un magistrat integrant de l'audiència provincial, que el presideix.

Si per raó del fur de l'acusat, el judici del jurat s'ha de celebrar en l'àmbit del Tribunal Suprem o d'un tribunal superior de justícia, el magistrat president del tribunal del jurat ha de ser un magistrat de la Sala Penal del Tribunal Suprem o de la sala civil i penal del tribunal superior de justícia, respectivament.¹²

2. Al judici del jurat hi han d'assistir, a més, dos jurats suplents, als quals és aplicable el que preveuen els articles 6 i 7.

¹² Apartat 1, paràgraf 2n, redactat de conformitat amb l'article 1.8 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 3

Funció dels jurats

1. Els jurats han d'emetre veredicte en què declarin provat o no provat el fet justiciable que el magistrat president hagi determinat com a tal, i també els altres fets que decideixin incloure en el seu veredicte i que no n'impliquin cap variació substancial.

2. També han de proclamar la culpabilitat o inculpabilitat de cada acusat per la seva participació en el fet o fets delictius respecte dels quals el magistrat president hagi admès acusació.

3. Els jurats en l'exercici de les seves funcions han d'actuar d'acord amb els principis d'independència, responsabilitat i submissió a la llei, als quals es refereix l'article 117 de la Constitució per als membres del poder judicial.

4. Els jurats que en l'exercici de la seva funció es considerin inquietats o pertorbats en la seva independència, en els termes de l'article 14 de la Llei orgànica del poder judicial, poden adreçar-se al magistrat president perquè els empari en l'exercici del seu càrrec.¹³

¹³ Apartat 4 redactat de conformitat amb l'article 1.9 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 4

Funció del magistrat president

El magistrat president, a més d'altres funcions que li atribueix aquesta Llei, ha de dictar sentència en la qual reculli el veredicte del jurat i imposar, si escau, la pena i la mesura de seguretat que corresponguin.

També ha de resoldre, si escau, sobre la responsabilitat civil del penat o de tercers respecte dels quals s'hagi fet alguna reclamació.

Article 5

Determinació de la competència del tribunal del jurat

1. La determinació de la competència del tribunal del jurat es fa segons¹⁴ el presumpte fet delictiu, sigui quina sigui la participació o el grau d'execució atribuïts a l'acusat. No obstant això, en el supòsit de l'article 1.1.a només és competent si el delicte és consumat.

2. La competència del tribunal del jurat s'estén a l'enjudiciament dels delictes connexos, sempre que la connexió tingui l'origen en algun d'aquests supòsits:

- a) Que dues o més persones reunides cometin simultàniament els diferents delictes.
- b) Que dues o més persones cometin més d'un delicte en diferents llocs o temps, si hi ha un concert previ per fer-ho.
- c) Que algun dels delictes s'hagi comès per perpetrar-ne d'altres, facilitar-ne l'execució o procurar-ne la impunitat.

Tot i això, i sens perjudici del que preveu l'article 1 d'aquesta Llei, en cap cas no es pot enjudiciar per connexió el delicte de prevaricació ni tampoc els delictes connexos l'enjudiciament dels quals es pugui fer per separat sense que es trenqui la continuïtat de la causa.¹⁵

3. Quan un sol fet pugui constituir dos o més delictes és competent el tribunal del jurat per enjudiciar-lo si n'hi ha algun dels atribuïts al seu coneixement.

De la mateixa manera, quan diverses accions i omissions constitueixin un delicte continuat, és competent el tribunal del jurat si és dels atribuïts al seu coneixement.

4. La competència territorial del tribunal del jurat s'ha de sotmetre a les normes generals.

¹⁴ Apartat 1, expressió *la pena en abstracte que correspongui*, suprimida per l'article 1.10 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

¹⁵ Apartat 2, paràgraf 2n, redactat de conformitat amb l'article 1.11 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

CAPÍTOL II

Els jurats

SECCIÓ PRIMERA

Disposicions generals

Article 6

Dret i deure de jurat

La funció de jurat és un dret exercitable pels ciutadans que no tinguin cap motiu que ho impedeixi, i el seu exercici un deure per als qui no tinguin cap causa d'incompatibilitat o prohibició ni puguin excusar-se'n d'acord amb aquesta Llei.

Article 7

Retribució i efectes laborals i funcionaris de l'exercici de la funció de jurat

1. L'exercici de les funcions de jurat és retribuït i indemnitzat en la forma i quantia que es determini reglamentàriament.
2. L'exercici de la funció de jurat té, pel que fa a l'ordenament laboral i funcional, la consideració de compliment d'un deure inexcusable de caràcter públic i personal.

SECCIÓ SEGONA

Requisits, incapacitats, incompatibilitats, prohibicions i excuses

Article 8

Requisits per ser jurat

Són requisits per ser jurat:

1. Ser espanyol major d'edat.
2. Estar en ple exercici dels drets polítics.
3. Saber llegir i escriure.
4. Ser veí, en el moment de la designació, de qualsevol dels municipis de la província en què el delictes s'hagi comès.
5. No estar impedit físicament, psíquicament o sensorialment per exercir la funció de jurat.¹⁶

¹⁶ Número 5 redactat de conformitat amb l'article 1.12 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 9

Falta de capacitat per ser jurat

Estan incapacitats per ser jurats:

1. Els condemnats per delictes dolós que no hagin obtingut la rehabilitació.
2. Els processats i els acusats respecte dels quals s'hagi disposat l'obertura de judici oral i els que es trobin en situació de detenció o presó provisional o que estiguin complint una pena per un delictes.
3. Els suspesos, en un procediment penal, de la seva ocupació o càrrec públic, mentre duri aquesta suspensió.

Article 10

Incompatibilitat per ser jurat

Són incompatibles per a l'exercici de la funció de jurat:

1. El rei i els altres membres de la família reial espanyola inclosos en el registre civil que regula el Reial decret 2917/1981, de 27 de novembre, i també els seus cònjuges.
2. El president del Govern, els vicepresidents, ministres, secretaris d'Estat, subsecretaris, directors generals i càrrecs assimilats. El director i els delegats provincials de l'Oficina del Cens Electoral. El governador i el subgovernador del Banc d'Espanya.
3. Els presidents de les comunitats autònomes, els components dels consells de govern, viceconsellers, directors generals i càrrecs assimilats de les comunitats autònomes.
4. Els diputats i senadors de les Corts Generals, els diputats del Parlament Europeu, els membres de les assemblees legislatives de les comunitats autònomes i els membres electes de les corporacions locals.
5. El president i els magistrats del Tribunal Constitucional. El president i els membres del Consell General del Poder Judicial i el fiscal general de l'Estat. El president i els membres del Tribunal de Comptes i del Consell d'Estat, i dels òrgans i institucions de naturalesa anàloga de les comunitats autònomes.
6. El defensor del poble i els seus adjunts, i també els càrrecs similars de les comunitats autònomes.
7. Els membres en actiu de la carrera judicial i fiscal, dels cossos de secretaris judicials, metges forenses, oficials, auxiliars i agents, i la resta de personal al servei de l'Administració de justícia, com també els membres en actiu de les unitats orgàniques de policia judicial¹⁷. Els membres del Cos Jurídic Militar de la Defensa i els auxiliars de la jurisdicció i Fiscalia Militar, en actiu.
8. Els delegats del Govern a les comunitats autònomes, a les autonomies de Ceuta i Melilla, els delegats insulars del Govern i els governadors civils.¹⁸
9. Els lletrats en actiu al servei dels òrgans constitucionals i de les administracions públiques o de qualsevol tribunal, i els advocats i procuradors en exercici. Els professors universitaris de disciplines jurídiques o de medicina legal.¹⁹
10. Els membres en actiu de les forces i cossos de seguretat.
11. Els funcionaris d'institucions penitenciàries.
12. Els caps de missió diplomàtica acreditats a l'estranger, els caps de les oficines consulars i els caps de representacions permanents davant d'organitzacions internacionals.

¹⁷ Número 7, expressió *i els agents de l'Administració de justícia*, suprimida per l'article 1.13 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

¹⁸ Número 8 redactat de conformitat amb l'article 1.14 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

¹⁹ Número 9 redactat de conformitat amb l'article 1.15 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 11

Prohibició de ser jurat

Ningú no pot formar part com a jurat del tribunal que conegui d'una causa en què:

1. Sigui acusador particular o privat, actor civil, acusat o tercer responsable civil.
2. Mantingui amb qui sigui part alguna de les relacions a què es refereix l'article 219, en els apartats 1 a 8, de la Llei orgànica del poder judicial que determinen el deure d'abstenció dels jutges i magistrats.
3. Tingui amb el magistrat president del tribunal, membre del Ministeri Fiscal o secretari judicial que intervingui en la causa o amb els advocats o procuradors el vincle de parentiu o relació a què es refereixen els apartats 1, 2, 3, 4, 7, 8 i 11 de l'article 219 de la Llei orgànica del poder judicial.²⁰
4. Hagi intervingut en la causa com a testimoni, perit, fiador o intèrpret.

5. Tingui interès, directe o indirecte, en la causa.

²⁰ Número 3 redactat de conformitat amb l'article 1.16 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 12

Excusa per actuar com a jurat

Poden excusar-se d'actuar com a jurat:

1. Els majors de seixanta-cinc anys.
2. Els qui hagin desenvolupat efectivament funcions de jurat en els quatre anys precedents al dia de la nova designació.
3. Els qui pateixin un greu trastorn per raó de les càrregues familiars.
4. Els qui duguin a terme una feina de rellevant interès general la substitució dels quals provocaria importants perjudicis a la feina.
5. Els qui tinguin la residència a l'estranger.
6. Els militars professionals en actiu quan hi hagi raons de servei.
7. Els qui al·leguin i acreditin suficientment qualsevol altra causa que els dificulti de forma greu l'exercici de la funció de jurat.

SECCIÓ TERCERA

Designació dels jurats

Article 13

Llistes de candidats a jurats

1. Les delegacions provincials de l'Oficina del Cens Electoral han de fer un sorteig per cada província, en els quinze últims dies del mes de setembre dels anys parells, per tal d'establir la llista biennal de candidats a jurats.

A aquest efecte, els presidents de les audiències provincials, amb una antelació mínima de tres dies a la data prevista per al sorteig, han de determinar i comunicar al delegat de l'Oficina esmentada el nombre de candidats a jurats que considerin necessari obtenir per sorteig dins de la província. Aquest nombre es calcula multiplicant per 50 el nombre de les causes que es prevegi que coneixerà el tribunal del jurat, en estimació feta vistes les causes enjudiciades en anys anteriors a la província respectiva, més el possible increment.

2. Els candidats a jurats que s'han d'obtenir per sorteig, s'extreuen de la llista del cens electoral vigent en la data del sorteig, ordenada per municipis, i dins d'aquests alfabèticament, i numerada correlativament dins del conjunt de la província. Aquesta llista s'ha de trametre per exposar-la anticipadament durant set dies als ajuntaments respectius.

El sorteig, que s'ha de dur a terme en sessió pública anunciada prèviament en un local habilitat a aquest efecte per l'audiència provincial corresponent, s'ha de fer de la forma que reglamentàriament es determini.

3. En els set dies següents al del sorteig, qualsevol ciutadà pot formular, davant l'audiència provincial, una reclamació contra l'acte del sorteig.

L'audiència, constituïda pel president i el magistrat més antic i el més nou dels destinats al tribunal, i actuant com a secretari el del tribunal o, si s'escau, el de la secció primera, ha de requerir un informe al delegat provincial de l'Oficina del Cens Electoral i practicar les diligències que consideri pertinents.

Abans del 15 d'octubre, ha de resoldre per mitjà d'una resolució motivada no susceptible de recurs, i comunicar el que hagi decidit a la delegació provincial de l'Oficina del Cens Electoral perquè, si així ho resol, repeteixi el sorteig.

4. La delegació provincial de l'Oficina del Cens Electoral ha d'enviar la llista dels candidats a jurats a l'audiència provincial respectiva, la qual l'ha de remetre als ajuntaments i al butlletí oficial de la província corresponent per ser degudament exposada o publicada, respectivament, durant els quinze últims dies del mateix mes d'octubre. Igualment, en aquest termini, mitjançant un ofici enviat per correu, el secretari de l'audiència provincial ha de notificar, , a cada candidat a jurat la seva inclusió en la llista esmentada, al mateix temps que se li ha de lliurar la documentació pertinent en la qual s'indiquin les causes d'incapacitat, incompatibilitat i excusa, i el procediment per al·legar-les.

Article 14

Reclamacions contra la inclusió en les llistes

1. Durant els primers quinze dies del mes de novembre, els candidats a jurats, si entenen que en ells es dona la falta de requisits establerts en l'article 8, o una causa d'incapacitat, incompatibilitat o excusa, poden formular una reclamació davant el jutge degà de primera instància i instrucció del partit judicial a què correspongui el municipi d'on és veí a l'efecte de ser exclòs de la llista.

També pot formular la reclamació esmentada qualsevol ciutadà que entengui que algun dels candidats a jurat manca dels requisits o de la capacitat o que incorre en les causes d'incompatibilitat a què es refereixen els articles 8, 9 i 10 d'aquesta Llei.

2. Una vegada acabat el període d'exposició, els secretaris dels ajuntaments han de trametre al jutge degà dels del partit judicial una relació de persones incloses en la llista de candidats a jurats en qui es pugui donar, en aquesta data, manca de requisits o una causa d'incapacitat o incompatibilitat a què es refereixen els articles 8, 9 i 10 d'aquesta Llei.

Article 15

Resolució de les reclamacions

El jutge degà ha de traslladar la reclamació o l'advertiment, si escau, a la persona interessada no reclamant per un termini de tres dies. Ha de practicar les diligències informatives que li proposin i les que consideri imprescindibles i dictar una resolució motivada sobre cadascun dels advertiments o reclamacions duts a terme abans del dia 30 del mateix mes de novembre.

Si algun és estimat, ha de manar fer les rectificacions o exclusions que correspongui, ha de comunicar la seva resolució a la delegació provincial de l'Oficina del Cens Electoral i l'ha de notificar a la persona interessada. Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs.

Article 16

Comunicació i rectificació de les llistes definitives

1. Enllestida la llista definitiva per cada província, la delegació provincial de l'Oficina del Cens Electoral l'ha d'enviar al president de l'audiència provincial respectiva, el qual n'ha de remetre una còpia al president del tribunal superior de justícia corresponent i al president de la Sala Penal del Tribunal Suprem. També n'ha de remetre una còpia als ajuntaments de la província respectiva perquè l'exposin durant els dos anys de vigència de la llista esmentada.

2. Les persones incloses en la llista de candidats a jurats poden ser convocades per formar part del tribunal del jurat durant dos anys, comptadors a partir de l'1 de gener següent. A aquest efecte, tenen l'obligació de comunicar a l'audiència provincial qualsevol canvi de domicili o circumstància que influeixi en els requisits, en la seva capacitat o que determini incompatibilitat per intervenir com a jurat.

3. Així mateix, qualsevol ciutadà pot comunicar a l'audiència provincial les causes d'incapacitat o incompatibilitat en què, durant el període esmentat, pugui trobar-se el candidat a jurat. També l'alcalde de l'ajuntament respectiu ha de comunicar aquesta incidència, si n'hi ha constància.

4. L'audiència provincial, amb la composició prevista a l'apartat 3 de l'article 13, ha de practicar les diligències informatives que consideri oportunes i, després d'escoltar, si escau, l'interessat no reclamant, ha de resoldre motivadament; contra la resolució no s'hi pot interposar cap recurs, l'ha de notificar a la persona interessada i ha de dur a terme, si escau, l'exclusió oportuna a la llista de candidats a jurats.

Article 17

Alardos de causes i períodes de sessions

Les audiències provincials i, si s'escau, les sales civil i penal dels tribunals superiors de justícia i la Sala Segona del Tribunal Suprem han de fer, abans del quarantè dia anterior al període de sessions corresponent, un alardo de les causes assenyalades per a judici oral en què hagin d'intervenir jurats.

A aquest efecte, els períodes de sessions són: 1) de l'1 de gener al 20 de març; 2) del 21 de març al 10 de juny; 3) de l'11 de juny al 30 de setembre, i 4) de l'1 d'octubre al 31 de desembre.

Article 18²¹

Designació de candidats a jurats per a cada causa

Amb una anticipació almenys de trenta dies respecte del dia assenyalat per a la primera vista de judici oral, després d'haver citat les parts, el magistrat que, d'acord amb les normes de repartiment, hagi de presidir el tribunal del jurat, ha de disposar que el secretari, en audiència pública, faci el sorteig d'entre els candidats a jurats de la llista de la província corresponent, de 36 candidats a jurats per cada causa assenyalada en el període de sessions següent. El sorteig no es pot suspendre per la inassistència de qualsevol d'aquestes representacions.

²¹ Article redactat, quant a la substitució de la rúbrica Sorteigs de jurats per a cada causa per la rúbrica Designació de candidats a jurats per a cada causa, de l'expressió després d'haver citat el Ministeri Fiscal i els representants de les parts per l'expressió després d'haver citat les parts i de l'expressió 36 jurats per l'expressió 36 candidats a jurats, de conformitat amb l'article 1.17 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 19

Citació dels candidats a jurats designats per a una causa²²

1. El secretari del tribunal ha d'ordenar el que calgui per a la notificació als candidats a jurats la seva designació i per citar-los a fi que compareguin el dia assenyalat per a la vista del judici oral en el lloc en què s'hagi de celebrar.²³

2. La cèdula de citació ha de contenir un qüestionari en què s'especifiquin les eventuais faltes de requisits, causes d'incapacitat, incompatibilitat o prohibició que els candidats a jurats designats estan obligats a manifestar, i també els supòsits d'excusa que puguin al·legar.²⁴

3. Cal adjuntar a la cèdula la informació necessària per als designats sobre la funció constitucional que estan encarregats de complir, els drets i deures que hi són inherents i la retribució que els correspongui.

4. *Suprimit*²⁵

²² Rúbrica redactada de conformitat amb l'article 1.18 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

²³ Apartat 1 redactat, quant a la substitució de l'expressió *notificació als jurats* per l'expressió *notificació als candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.18 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

²⁴ Apartat 2 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* per l'expressió *candidats a jurats designats*, de conformitat amb l'article 1.18 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

²⁵ Apartat 4 suprimit per l'article 1.19 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 20²⁶

Devolució del qüestionari

En els cinc dies següents a la recepció del qüestionari, els candidats a jurats designats l'han de tornar, per correu amb franqueig oficial, degudament emplenat i amb les justificacions documentals que considerin oportunes, al magistrat que hagi de presidir el tribunal del jurat.

²⁶ Article redactat de conformitat amb l'article 1.20 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 21

Recusació

El Ministeri Fiscal i les altres parts, a les quals s'ha hagut de lliurar prèviament el qüestionari emplenat pels candidats a jurats, poden formular recusació, en els cinc dies següents al del lliurament, pel fet que es doni manca de requisits o qualsevol de les causes d'incapacitat, incompatibilitat o prohibició previstes en aquesta Llei. També han de proposar la prova de què intentin valer-se.²⁷

Qualsevol causa de recusació de què es tingui coneixement en aquest període que no sigui formulada, no pot ser al·legada posteriorment.

²⁷ Paràgraf 1r redactat de conformitat amb l'article 1.21 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 22²⁸

Resolució de les excuses, advertiments i recusacions

El magistrat president ha d'assenyalar dia per a la vista de l'excusa, advertiment o la recusació presentats i citar les parts i els qui hagin expressat un advertiment o una excusa. Un cop practicades les diligències a l'acte, ha de resoldre dins dels tres dies següents.

²⁸ Article redactat de conformitat amb l'article 1.22 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 23

*Nou sorteig per completar la llista de candidats a jurats designats per a una causa*²⁹

1. Si, com a conseqüència de la resolució anterior, la llista de candidats a jurats designats per a una causa queda reduïda a menys de vint, el magistrat president ha de disposar que el secretari faci immediatament el sorteig, de la mateixa manera que l'inicial, dels candidats a jurats necessaris per completar aquest nombre, entre els de la llista biennal de la província corresponent, amb la convocatòria prèvia de les parts i citació dels designats per al dia del judici oral.³⁰

2. Als candidats a jurats designats d'aquesta manera els és aplicable també el que disposen els articles 19 a 22 d'aquesta Llei.³¹

²⁹ Rúbrica redactada de conformitat amb l'article 1.23 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

³⁰ Apartat 1 redactat, quant a la substitució de les expressions *jurats de la causa* i *jurats necessaris* per les expressions *candidats a jurats designats per a una causa* i *candidats a jurats necessaris* respectivament, de conformitat amb l'article 1.23 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

³¹ Apartat 2 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* per l'expressió *candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.23 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

CAPÍTOL III

Del procediment per a les causes davant del tribunal del jurat

SECCIÓ PRIMERA

Incoació i instrucció complementària

Article 24

Incoació del procediment davant del tribunal del jurat

1. Quan dels termes de la denúncia o de la relació circumstanciada del fet en la querella, i tan aviat com de qualsevol actuació processal resulti contra una persona o persones determinades la imputació d'un delictes, l'enjudiciament del qual estigui atribuït al tribunal del jurat, amb la prèvia valoració de versemblança, el jutge d'instrucció ha de dictar una resolució d'incoació del procediment per al judici davant del tribunal del jurat, la tramitació del qual s'ha d'ajustar a les disposicions d'aquesta Llei, i ha de practicar, en tot cas, les actuacions inajornables que siguin pertinents.³²

2. L'aplicació de la Llei d'enjudiciament criminal és supletòria en allò que no s'oposi als preceptes d'aquesta Llei.

³² Apartat 1 redactat, quant a la substitució de l'expressió *prèvia confirmació de la seva versemblança* per l'expressió *prèvia valoració de la seva versemblança*, de conformitat amb l'article 1.24 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 25

Trasllat de la imputació

1. Incoat el procediment per un delictes l'enjudiciament del qual estigui atribuït al tribunal del jurat, el jutge d'instrucció n'ha d'assabentar immediatament els imputats. Amb l'objecte de concretar la imputació, els ha de convocar a una compareixença en el termini de cinc dies, i també el Ministeri Fiscal i les altres parts personades. Al mateix temps que la citació, ha de traslladar a les persones imputades la denúncia o querella admesa a tràmit, si no s'ha fet anteriorment. La persona imputada ha d'estar necessàriament assistida d'un lletrat triat per ella o, si no en designa cap, d'un lletrat d'ofici.³³

2. Si els ofesos o perjudicats pel delictes no personats són coneguts, se'ls ha de citar per ser escoltats en la compareixença prevista en el paràgraf precedent i, en el moment de la citació, se'ls ha d'informar, mitjançant un escrit, dels drets a què fan referència els articles 109 i 110 de la Llei d'enjudiciament criminal, si aquesta diligència no s'ha fet anteriorment. Especialment se'ls ha d'indicar el dret de formular alegacions i sol·licitar el que considerin oportú si es personen en forma legal en aquest acte i a sol·licitar, en les condicions que estableix l'article 119 de la Llei esmentada, el dret d'assistència jurídica gratuïta.

3. En la compareixença esmentada, el jutge d'instrucció ha d'oïr en primer lloc el Ministeri Fiscal i, successivament, els acusadors personats, els quals han de concretar la imputació. Tot seguit, ha d'oïr el lletrat de l'imputat, el qual ha de manifestar el que consideri oportú en defensa seva i pot instar el sobreseïment, si hi ha causa per fer-ho, d'acord amb el que disposen els articles 637 o 641 de la Llei d'enjudiciament criminal. En les seves intervencions, les parts poden sol·licitar les diligències d'investigació que considerin oportunes.

³³ Apartat 1 redactat, quant a la substitució de l'expressió *A aquest efecte* per l'expressió *Amb l'objecte de concretar la imputació*, de conformitat amb l'article 1.25 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 26

Decisió sobre la continuació del procediment

1. Oïdes les parts, el jutge d'instrucció ha de decidir la continuació del procediment, o el sobreseïment, si hi ha causa per fer-ho, d'acord amb el que disposen els articles 637 o 641 de la Llei d'enjudiciament criminal.³⁴

2. Si el Ministeri Fiscal i les altres parts personades insten el sobreseïment, el jutge pot adoptar les resolucions a què es refereixen els articles 642 i 644 de la Llei d'enjudiciament criminal.

La interlocutòria en què disposi el sobreseïment és apel·lable davant l'audiència provincial.

³⁴ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 1.26 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 27

Diligències d'investigació

1. Si el jutge d'instrucció disposa la continuació del procediment, ha de resoldre sobre la pertinència de les diligències sol·licitades per les parts, i ordenar que es practiquin o practicar ell mateix només les que consideri imprescindibles per decidir sobre la procedència de l'obertura del judici oral i que no puguin practicar-se directament a l'audiència preliminar prevista en aquesta Llei.³⁵
2. Les parts també poden sol·licitar noves diligències durant els cinc dies següents al de la compareixença o al del dia que es practiqui l'última de les que s'hagin ordenat. Aquesta circumstància ha de ser notificada a les parts per tal que puguin instar el que convingui al seu dret.³⁶
3. A més, el jutge pot ordenar, com a complement de les sol·licitades per les parts, les diligències que estimi necessàries, limitades a la comprovació del fet justiciable i respecte de les persones objecte d'imputació per les parts acusadores.³⁷
4. Si el jutge considera improcedents les sol·licitades i no n'ordena cap d'ofici, ha de conferir un nou trasllat a les parts per tal que instin, en el termini de cinc dies, allò que considerin oportú respecte de l'obertura del judici oral, i han de formular un escrit de conclusions provisionals. El jutge ha d'ordenar el mateix quan estimi innecessària la pràctica de més diligències, encara que no hagi finalitzat la pràctica de les ja ordenades.³⁸

³⁵ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 1.27 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

³⁶ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 1.28 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

³⁷ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article 1.29 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

³⁸ Apartat 4 redactat de conformitat amb l'article 1.30 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 28³⁹

Indicis de delictes diferents

Si de les diligències practicades en resulten indicis racionals d'un delictes diferents del que és objecte de procediment o la participació de persones diferents de les imputades inicialment, s'ha d'actuar de la forma que disposa l'article 25 d'aquesta Llei o, si escau, incoar el procediment corresponent si el delictes no és dels atribuïts al tribunal del jurat.

³⁹ Article redactat de conformitat amb l'article 1.31 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 29

Escrit de sol·licitud de judici oral i qualificació

1. L'escrit en què se sol·licita l'obertura del judici oral ha de tenir el contingut a què es refereix l'article 650 de la Llei d'enjudiciament criminal.

2. S'ha de traslladar aquest escrit a la representació de l'acusat, que ha de formular un escrit en els termes de l'article 652 de la Llei d'enjudiciament criminal.

3. En tots dos casos, es pot fer ús de les alternatives previstes en l'article 653 de la Llei d'enjudiciament criminal.

4. En els seus escrits respectius, les parts poden proposar diligències complementàries per dur-les a terme en l'audiència preliminar, però no poden reiterar les que ja hagin estat practicades amb anterioritat.

5. Les parts, quan considerin que tots els fets delictius objecte d'acusació no tenen atribuït l'enjudiciament al tribunal del jurat, han d'instar en els respectius escrits de sol·licitud de judici oral l'adequació pertinent del procediment.⁴⁰

Si consideren que la falta de competència afecta només algun dels delictes objecte de l'acusació, la sol·licitud s'ha de limitar al corresponent testimoniatge suficient, en relació amb el que s'hagi d'excloure del procediment seguit davant del tribunal del jurat, i a la remissió a l'òrgan jurisdiccional competent per al seguiment de la causa que correspongui.

⁴⁰ Apartat 5, paràgraf 1r, redactat de conformitat amb l'article 1.32 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

SECCIÓ SEGONA

Audiència preliminar

Article 30

Convocatòria de l'audiència preliminar

1. Una vegada presentat l'escrit de qualificació de la defensa, el jutge ha d'assenyalar el dia més proper possible per a l'audiència preliminar de les parts sobre la procedència de l'obertura del judici oral, tret que estiguin pendents de practicar-se les diligències d'investigació que hagi sol·licitat la defensa de l'imputat i que el jutge hagi declarat pertinents. Una vegada practicades, el jutge ha de fer l'assenyalament esmentat. Alhora ha de resoldre sobre l'admissió i pràctica de les diligències sol·licitades per les parts per a l'acte de l'audiència preliminar.

Si el jutge no disposa la convocatòria de l'audiència preliminar, les parts poden acudir en queixa a l'audiència provincial.⁴¹

2. La defensa dels acusats pot renunciar a l'audiència preliminar, i avenir-se amb l'obertura del judici oral; en aquest cas, el jutge ha de disposar de ple l'audiència preliminar en els termes de l'article 33 d'aquesta Llei. Perquè aquesta renúncia esdevingui efectiva, l'ha de sol·licitar la defensa de tots els acusats.

⁴¹ Apartat 1 redactat, quant a la substitució de l'expressió Immediatament després que el Ministeri Fiscal o una part acusadora instin en els termes de l'article anterior l'obertura del judici oral per l'expressió Una vegada presentat l'escrit de qualificació de la defensa, de conformitat amb l'article 1.33 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 31

Celebració de l'audiència preliminar

1. El dia i a l'hora assenyalats s'ha de celebrar l'audiència preliminar començant amb la pràctica de les diligències proposades per les parts.
2. Les parts poden proposar en aquest moment diligències per practicar-les a l'acte. El jutge ha de denegar qualsevol diligència proposada que no sigui imprescindible per a la decisió adequada sobre la procedència de l'obertura del judici oral.
3. Acabada la pràctica de les diligències admeses, s'han d'oïr les parts sobre la procedència de l'obertura del judici oral i, si s'escau, sobre la competència del tribunal del jurat per a l'enjudiciament. Les acusacions poden modificar els termes de la seva petició d'obertura de judici oral, però no és admissible la introducció de nous elements que alterin el fet justiciable o la persona acusada.

Article 32

Interlocutòria de sobreseïment o d'obertura de judici oral

1. Concloua l'audiència preliminar, en el mateix acte o en els tres dies següents, el jutge ha de dictar una interlocutòria en què disposi l'obertura o no del judici oral. Si disposa la no-obertura del judici oral, n'ha de disposar el sobreseïment. També pot disposar l'obertura del judici oral i el sobreseïment parcial en els termes de l'article 640 de la Llei d'enjudiciament criminal, si es dóna en algun dels acusats el que preveu l'article 637.3 de la Llei d'enjudiciament criminal.
2. La resolució en què es disposa el sobreseïment és apel·lable davant l'audiència provincial. La que disposa l'obertura del judici oral no és recurrible, sens perjudici del que preveu l'article 36 d'aquesta Llei.
3. El jutge també pot ordenar la pràctica d'alguna diligència complementària, abans de resoldre, si la considera imprescindible com a conseqüència de les actuacions dutes a terme en l'audiència preliminar.
4. Si s'escau, el jutge pot ordenar l'acomodació al procediment que correspon quan no sigui aplicable al que regula aquesta Llei. Si considera que el que correspon és el que regula el títol II del llibre IV de la Llei d'enjudiciament criminal, acorda l'obertura del judici oral, si ho creu procedent, i remet la causa a l'audiència provincial o al jutge penal competent perquè prossegueixin el coneixement de la causa en els termes dels articles 785 i següents de la Llei esmentada.⁴²

⁴² Apartat 4 redactat de conformitat amb la disposició final 1a.1 de la Llei 38/2002, de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'enjudiciament criminal, sobre procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i faltes, i de modificació del procediment abreujat (BOE núm. 258, de 28 d'octubre, i suplement en català núm. 20, de 16 de novembre).

Article 33

Contingut de la interlocutòria d'obertura del judici oral

La interlocutòria que disposi l'obertura del judici oral ha de determinar:

- a) El fet o els fets justiciables entre els que han estat objecte d'acusació i respecte dels quals consideri procedent l'enjudiciament.
- b) La persona o les persones que poden ser jutjades com a acusades o com a tercers responsables civilment.

- c) La fonamentació de la procedència de l'obertura del judici amb indicació de les disposicions legals aplicables.⁴³
- d) L'òrgan competent per a l'enjudiciament.

⁴³ Lletres c redactada de conformitat amb l'article 1.34 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 34

Testimoniatsges

1. En la mateixa resolució, el jutge ha d'ordenar fer un testimoniatge:
 - a) dels escrits de qualificació de les parts,
 - b) de la documentació de les diligències no reproduïbles i que hagin de ser ratificades en el judici oral,
 - c) de la interlocutòria d'obertura del judici oral.⁴⁴
2. El testimoniatge, els efectes i els instruments del delictes ocupats i les altres peces de convicció, han de ser tramesos immediatament al tribunal competent per a l'enjudiciament.
3. Les parts poden demanar, en qualsevol moment, els testimoniatsges que els interessin per utilitzar-los posteriorment en el judici oral.

⁴⁴ Apartat 1, incís inicial, redactat de conformitat amb l'article 1.35 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 35

Citació de les parts i designació del magistrat president

1. El jutge ha de manar citar les parts perquè es personin en el termini de quinze dies davant el tribunal competent per a l'enjudiciament.
2. Un cop rebudes les actuacions a l'audiència provincial, s'ha de designar el magistrat que correspongui per torn.

SECCIÓ TERCERA

Qüestions prèvies al judici davant el tribunal del jurat

Article 36

Plantejament de qüestions prèvies

1. En el moment de personar-se les parts poden:
 - a) Plantejar alguna de les qüestions o excepcions que preveu l'article 666 de la Llei d'enjudiciament criminal o al·legar el que considerin oportú sobre la competència o inadequació del procediment.
 - b) Al·legar la vulneració d'algun dret fonamental.
 - c) Demanar l'ampliació del judici a algun fet respecte del qual el jutge d'instrucció hagi inadmes l'obertura.
 - d) Demanar l'exclusió d'algun fet sobre el qual s'hagi obert el judici oral, si es denuncia que no estava inclòs en els escrits d'acusació.

e) Impugnar els mitjans de prova proposats per les altres parts i proposar nous mitjans de prova. En aquest cas, s'han de traslladar a les altres parts perquè en el termini de tres dies puguin instar-ne per escrit la inadmissió.

2. Si es planteja algun d'aquests incidents s'ha de fer la tramitació que estableixen els articles 668 a 677 de la Llei d'enjudiciament criminal.

Article 37

Interlocutòria de fets justiciables, procedència de proves i assenyalament de dia per a la vista del judici oral

Una vegada personades les parts i resoltes, si escau, les qüestions proposades, si això no impedeix el judici oral, el magistrat que ha de presidir el tribunal del jurat ha de dictar una interlocutòria el contingut de la qual s'ha de sotmetre a les regles següents:

a) Ha de precisar, en paràgrafs separats, el fet o els fets justiciables. En cada paràgraf no es poden incloure termes que siguin susceptibles de ser tinguts per provats i d'altres per no provats. S'ha d'excloure també qualsevol menció que no resulti absolutament imprescindible per a la qualificació.

En aquesta relació s'han d'incloure tant els fets que hagin al·legat l'acusació com la defensa. Ara bé, si l'afirmació d'un suposa la negació de l'altre, només es pot incloure una proposició.

b) Seguidament, amb el mateix criteri, s'han d'exposar en paràgrafs separats els fets que configurin el grau d'execució del delictes i el de participació de l'acusat, i també la possible estimació de l'exempció, agreujament o atenuació de la responsabilitat criminal.

c) A continuació, ha de determinar el delictes o delictes que aquests fets constitueixen.⁴⁵

d) També ha de resoldre sobre la procedència dels mitjans de prova proposats per les parts i sobre l'anticipació de la seva pràctica.

Contra la resolució que declari la procedència d'algun mitjà de prova no s'admet cap recurs. Si es denega la pràctica d'algun mitjà de prova les parts poden oposar-s'hi a l'efecte d'un recurs posterior.⁴⁶

e) També s'ha d'assenyalar dia per a la vista del judici oral i s'han d'adoptar les mesures a què es refereixen els articles 660 a 664 de la Llei d'enjudiciament criminal.⁴⁷

⁴⁵ Lletres c afegida per l'article 1.36 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁴⁶ Lletres d renumerada per l'article 1.36 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁴⁷ Lletres e renumerada per l'article 1.36 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

SECCIÓ QUARTA

Constitució del tribunal del jurat

Article 38

*Concurrència dels integrants del tribunal del jurat i recusació dels candidats a jurats*⁴⁸

1. El dia i a l'hora assenyalats per al judici s'ha de constituir el magistrat que hagi de presidir el tribunal del jurat amb l'assistència del secretari i la presència de les parts. Si hi concorren almenys vint dels candidats a jurats convocats, el magistrat president ha d'obrir la sessió. Si no hi concorre aquest nombre, s'ha de procedir de la forma que indica l'article següent.⁴⁹

2. El magistrat president ha d'interrogar novament els candidats a jurats per si hi ha manca de requisits, o alguna causa d'incapacitat, incompatibilitat, prohibició o excusa prevista en aquesta Llei. Les parts també poden per si mateixes o mitjançant el magistrat president interrogar els candidats a jurats respecte de les matèries indicades en el paràgraf anterior.⁵⁰

3. Les parts també poden recusar aquelles persones de les quals afirmen que es dona alguna causa d'incapacitat, incompatibilitat o prohibició.
Les recusacions les ha d'oïr i resoldre en el mateix acte el magistrat president, en presència de les parts i una vegada oït el candidat a jurat afectat.

4. El magistrat president ha de decidir sobre la recusació, i contra aquesta decisió no es pot interposar cap recurs, però sí una protesta a l'efecte del recurs que es pugui interposar contra la sentència.

⁴⁸ Rúbrica redactada, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.37 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁴⁹ Apartat 1 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.37 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁵⁰ Apartat 2 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats* i a l'afegit de l'expressió *manca de requisits*, de conformitat amb l'article 1.37 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 39

*Forma de completar el nombre mínim de candidats a jurats i possibles sancions*⁵¹

1. Si, com a conseqüència de la incompareixença d'algun dels candidats a jurats convocats, o de les exclusions que derivin del que disposa l'article anterior, no en resulten almenys vint candidats a jurats, cal fer un nou assenyalament en els quinze dies següents. S'ha de citar a aquest efecte les persones que hagin comparegut i les absents i un nombre de persones no superior a vuit, que són designades per sorteig en l'acte d'entre les de la llista biennal. Si les parts al·leguen en aquell moment alguna causa d'incapacitat, incompatibilitat o prohibició de les persones així designades i el magistrat president l'accepta sense que les altres parts no recusants no protestin, s'ha de completar amb un nou sorteig fins a obtenir la xifra dels vuits complementaris.⁵²

2. El magistrat president ha d'imposar la multa de 25.000 pessetes al candidat a jurat convocat que no hagi comparegut a la primera citació ni hagi justificat la seva absència. Si no compareix a la segona citació, la multa és de 100.000 a 250.000 pessetes.
En el moment de la segona citació, el magistrat president ha d'ordenar que se'ls adverteixi de la sanció que els pot correspondre si no compareixen.⁵³

3. Si en la segona convocatòria tampoc no s'obté el nombre mínim de candidats a jurats concurrents, s'ha de procedir de la mateixa manera que en la primera a convocatòries successives i sorteigs complementaris, fins a obtenir la concurrència necessària.⁵⁴

4. En qualsevol cas, cal adoptar les mesures necessàries respecte dels mitjans de prova proposats per fer-ne possible la pràctica una vegada constituït el tribunal del jurat.

⁵¹ Rúbrica redactada, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.38 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁵² Apartat 1 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.38 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁵³ Apartat 2 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats* i de l'expressió *els advertirà* per l'expressió *ha d'ordenar que se'ls adverteixi*, de conformitat amb l'article 1.38 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁵⁴ Apartat 3 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.38 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 40

Selecció dels jurats i constitució del tribunal

1. Si hi ha el nombre suficient de candidats a jurats, s'ha de fer un sorteig successiu per seleccionar els nou jurats que han de formar part del tribunal, i dos més com a suplents.⁵⁵

2. Una vegada introduïts els noms dels candidats a jurats en una urna, el secretari els ha d'extreure un per un i n'ha de llegir el nom en veu alta.⁵⁶

3. Les parts, després de formular a la persona nomenada les preguntes que considerin oportunes i que el magistrat president declari pertinents, poden recusar-ne sense al·legació de cap motiu determinat fins a quatre per part de les acusacions i quatre més per part de les defenses.

Si hi ha diversos acusadors i acusats, han d'actuar de mutu acord per indicar els candidats a jurats que recusen sense al·legació de causa. Si no hi ha acord, es decideix per sorteig l'ordre en què les parts acusadores o acusades poden formular la recusació, fins que s'exhaureix la quota de recusables.

L'actor civil i els tercers responsables civils no poden formular cap recusació sense causa.⁵⁷

4. A continuació, s'ha de procedir de la mateixa manera per a la designació dels suplents. Quan només en quedin dos per ser designats suplents, no es pot admetre cap recusació sense causa.

5. Una vegada culminat el sorteig, del qual el secretari ha d'estendre acta, s'ha de constituir el tribunal.

⁵⁵ Apartat 1 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats* i a l'afegit del terme *jurats* després de la paraula *nou*, de conformitat amb l'article 1.39 i 1.40, respectivament, de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁵⁶ Apartat 2 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats*, de conformitat amb l'article 1.39 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁵⁷ Apartat 3 redactat, quant a la substitució del terme *jurats* pel terme *candidats a jurats*, d'una banda, i del terme *designada* pel terme *nomenada* i de les expressions *fins a tres per fins a quatre* i *tres més per quatre més*, d'altra banda, de conformitat amb l'article 1.39 i 1.41, respectivament, de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 41

Jurament o promesa dels designats

1. Una vegada que el tribunal s'hagi constituït, cal rebre jurament o promesa dels seleccionats per actuar com a jurats. Un cop drets, el magistrat ha de dir:
"Jureu o prometeu exercir bé i fidelment la funció de jurat, amb imparcialitat, sense odi ni afecte, examinant l'acusació, apreciand-ne les proves i resolent si són culpables o no culpables dels delictes objecte del procediment els acusats..., i també guardar el secret de les deliberacions?"⁵⁸
2. Els jurats s'han d'acostar, d'un en un, al magistrat president i, situats davant d'ell, han de dir: "sí, ho juro" o "sí, ho prometo", i han de seure al lloc destinat a aquest efecte.
3. El magistrat president, quan tots hagin jurat o promès, ha d'ordenar que comenci l'audiència pública.⁵⁹
4. Ningú no pot exercir les funcions de jurat sense prestar el jurament o la promesa esmentats. S'ha de comminar qui es negui a prestar-los amb el pagament d'una multa de 50.000 pessetes, que el magistrat president ha d'imposar a l'acte. Si la persona cridada persisteix en la negativa, se n'ha de fer l'oportú tant de culpa i cridar el suplent en lloc seu.

⁵⁸ Apartat 1 redactat de conformitat amb l'article 1.42 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁵⁹ Apartat 3 redactat de conformitat amb l'article 1.42 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

SECCIÓ CINQUENA

El judici oral

Article 42

Aplicació de la Llei d'enjudiciament criminal

1. Després del jurament o la promesa, comença la celebració del judici oral seguint el que disposen els articles 680 i següents de la Llei d'enjudiciament criminal.
2. L'acusat o acusats han de quedar situats de manera que sigui possible la comunicació immediata amb els defensors.

Article 43

Celebració a porta tancada

Per decidir celebrar a porta tancada, el magistrat president, oïdes les parts, ha de decidir allò que cregui pertinent, prèvia consulta al jurat.

Article 44

Assistència de l'acusat i de l'advocat defensor

La celebració del judici oral requereix l'assistència de l'acusat i de l'advocat defensor. Aquest darrer està a disposició del tribunal del jurat fins que s'emeti el veredict, i el judici oral davant d'aquest tribunal té prioritat enfront de qualsevol altre assenyalament o actuació processal sigui quin sigui l'ordre jurisdiccional davant el qual tingui lloc.⁶⁰

No obstant això, si hi ha diversos acusats i algun d'ells no compareix, el magistrat president pot decidir, oïdes les parts, la continuació del judici per a la resta.
L'absència injustificada del tercer responsable civil citat degudament no és per si mateixa causa de suspensió del judici, ni del seu enjudiciament.

⁶⁰ Paràgraf 1r redactat, quant a la substitució de l'expressió *prioritat davant* per l'expressió *prioritat enfront*, de conformitat amb l'article 1.43 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 45

Al·legacions prèvies de les parts al jurat

El judici comença amb la lectura que fa el secretari dels escrits de qualificació. Tot seguit, el magistrat president ha d'obrir un torn d'intervenció de les parts perquè exposin al jurat les al·legacions que considerin convenientes per tal d'explicar el contingut de les qualificacions respectives i la finalitat de la prova que han proposat. Aleshores poden proposar al magistrat president noves proves per practicar a l'acte, el qual ha de resoldre després d'oïr les altres parts que vulguin oposar-se a admetre-les.

Article 46

Especialitats probatòries

1. Els jurats, per mitjà del magistrat president i amb declaració prèvia de pertinència, poden adreçar a testimonis, perits i acusats, mitjançant un escrit, les preguntes que considerin conduents a fixar i aclarir els fets sobre els quals tracti la prova.
2. Els jurats han d'estudiar els llibres, documents, papers i altres peces de convicció a què es refereix l'article 726 de la Llei d'enjudiciament criminal.
3. Per a la prova d'inspecció ocular, el tribunal s'ha de constituir íntegrament, amb els jurats, en el lloc del succés.
4. Les diligències que hagi tramès el jutge instructor poden ser exhibides als jurats en la pràctica de la prova.
5. El Ministeri Fiscal, els lletrats de l'acusació i els de la defensa poden interrogar l'acusat, els testimonis i els perits sobre les contradiccions que considerin que hi ha entre el que manifestin en el judici oral i el que s'hagi dit en la fase d'instrucció. No obstant això, aquestes declaracions prèvies no poden llegir-se, malgrat que s'ha d'unir a l'acta el testimoniatge que qui interroga ha de presentar en l'acte.
Les declaracions fetes en la fase d'instrucció, tret de les que resultin de prova anticipada, no tenen valor probatori dels fets que s'hi afirmen.

Article 47

Suspensió del procediment

Quan, d'acord amb la Llei d'enjudiciament criminal, s'hagi de suspendre la celebració del judici oral, el magistrat president pot disposar la dissolució del jurat; en qualsevol cas, l'ha de disposar si aquesta suspensió s'ha de perllongar durant cinc dies o més.

Article 48

Modificació de les conclusions provisionals i conclusions definitives

1. Una vegada conculsa la pràctica de la prova, les parts poden modificar les seves conclusions provisionals.
2. El magistrat president requereix les parts en els termes que preveu l'apartat 3 de l'article 788 de la Llei d'enjudiciament criminal, i cal atènr-se, si s'escau, al que disposa l'apartat 4 del precepte esmentat.⁶¹
3. Encara que en les seves conclusions definitives les parts qualifiquin els fets com a constitutius d'un delictes dels no atribuïts a l'enjudiciament del tribunal del jurat, aquest ha de continuar coneixent-ne.

⁶¹ Apartat 2 redactat de conformitat amb la disposició final 1a.2 de la Llei 38/2002, de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'enjudiciament criminal, sobre procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i faltes, i de modificació del procediment abreujat (BOE núm. 258, de 28 d'octubre, i suplement en català núm. 20, de 16 de novembre).

Article 49

Dissolució anticipada del jurat

Una vegada conculsos els informes de l'acusació, la defensa pot sol·licitar al magistrat president, o pot decidir-la ell d'ofici, la dissolució del jurat si considera que del judici no resulta l'existència de cap prova de càrrec que pugui fonamentar una condemna de l'acusat. Si la inexistència de prova de càrrec només afecta alguns fets o acusats, el magistrat president pot decidir que no escau emetre veredictes en relació amb aquells. En aquests supòsits s'ha de dictar, dins del tercer dia, sentència absolutòria motivada.

Article 50

Dissolució del jurat per conformitat de les parts

1. Igualment, és procedent la dissolució del jurat si les parts demanen que es dicti sentència de conformitat amb l'escrit de qualificació que sol·liciti una pena de major gravetat, o amb el que presentin a l'acte, subscrit per totes elles, sense incloure-hi altres fets que els que són objecte de judici, ni cap qualificació més greu que la inclosa en les conclusions provisionals. La pena conformada no pot excedir els sis anys de privació de llibertat, sola o conjuntament amb les de multa i privació de drets.

2. El magistrat president ha de dictar la sentència que correspongui, atesos els fets admesos per les parts, però si entén que hi ha motius suficients per considerar que el fet justiciable no ha estat perpetrat o que no va ser perpetrat per l'acusat, no ha de dissoldre el jurat i ha d'ordenar seguir el judici.

3. De la mateixa manera, si el magistrat president entén que els fets acceptats per les parts poden no ser constitutius de delictes, o que hi pugui concórrer una causa d'exempció o d'atenuació preceptiva, no ha de dissoldre el jurat i, després d'una audiència de les parts, ha de sotmetre a aquell per escrit l'objecte del veredictes.

Article 51

Dissolució del jurat per desistiment en la petició de condemna

Quan el Ministeri Fiscal i les altres parts acusadores, en les seves conclusions definitives, o en qualsevol moment anterior del judici, manifestin que desisteixen de la petició de

condemna de l'acusat, el magistrat president ha de dissoldre el jurat i dictar sentència absolutòria.

CAPÍTOL IV *Del veredict*

SECCIÓ PRIMERA *Determinació de l'objecte del veredict*

Article 52 *Objecte del veredict*

1. Una vegada conclòs el judici oral, després de produïts els informes i oïts els acusats, el magistrat president ha de sotmetre al jurat per escrit l'objecte del veredict d'acord amb les regles següents:

a) Ha d'explicar en paràgrafs separats i numerats els fets al·legats per les parts i que el jurat ha de declarar provats o no, diferenciant els que siguin contraris a l'acusat i els que li siguin favorables. No pot incloure en un mateix paràgraf fets favorables i desfavorables ni barrejar fets susceptibles de ser considerats provats els uns i els altres no.

Ha de començar exposant els que constitueixen el fet principal de l'acusació i després ha d'explicar els al·legats per les defenses. Però si la consideració simultània d'aquells i aquests com a provats no és possible sense contradicció, només ha d'incloure una proposició.

Quan la declaració de provat d'un fet s'infereix de la mateixa declaració d'un altre, aquest ha de ser proposat amb la deguda prioritat i per separat.

b) Després ha d'exposar, seguint el mateix criteri de separació i numeració de paràgrafs, els fets al·legats que puguin determinar l'estimació d'una causa d'exempció de responsabilitat.

c) A continuació ha d'incloure, en paràgrafs successius, numerats i separats, la narració del fet que determini el grau d'execució, participació i modificació de la responsabilitat.

d) Finalment ha de precisar el fet delictiu pel qual l'acusat ha de ser declarat culpable o no culpable.

e) Si són enjudiciats diversos delictes, ha de fer la redacció anterior separada i de manera successiva per cada delicte.

f) Ha de fer el mateix si hi ha diversos acusats.

g) El magistrat president, en vista del resultat de la prova, pot afegir fets o qualificacions jurídiques favorables a l'acusat sempre que no impliquin una variació substancial del fet justiciable ni ocasionin indefensió.

Si el magistrat president entén que la prova deriva d'un fet que comporti aquesta variació substancial, ha d'ordenar fer el tant de culpa corresponent.⁶²

2. De la mateixa manera, el magistrat president ha d'exigir, si escau, el criteri del jurat sobre l'aplicació dels beneficis de remissió condicional de la pena i la petició o no d'indult en la mateixa sentència.⁶³

⁶² Apartat 1, lletra g, paràgraf 1r, redactat de conformitat amb l'article 1.44 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

⁶³ Apartat 2 redactat de conformitat amb l'article 1.45 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 53 *Audiència de les parts*

1. Abans de lliurar als jurats l'escrit amb l'objecte del veredict, el magistrat president ha d'oïr les parts, que poden sol·licitar les incusions o exclusions que considerin pertinents, i ha de decidir de pla el que correspongui.
2. Les parts les peticions de les quals siguin rebutjades poden formular protesta a efectes del recurs que sigui procedent contra la sentència.
3. El secretari del tribunal del jurat ha d'incorporar l'escrit amb l'objecte del veredict a l'acta del judici, ha de lliurar-ne una còpia a les parts i a cadascun dels jurats, i hi ha de fer constar les peticions de les parts que siguin denegades.

Article 54

Instruccions als jurats

1. Immediatament, el magistrat president en audiència pública, amb assistència del secretari, i en presència de les parts, ha de lliurar als jurats un escrit amb l'objecte del veredict. Al mateix temps, els ha d'informar sobre el contingut de la funció que tenen conferida, les regles que regeixen la deliberació i votació i la forma en què han de reflectir el seu veredict.
2. També els ha d'exposar detingudament, de manera que ho puguin entendre, la naturalesa dels fets sobre els quals hagi tractat la discussió, determinant les circumstàncies constitutives del delict imputat als acusats i les que es refereixin a supòsits d'exempció o modificació de la responsabilitat. Tot això referit als fets que recull l'escrit que se'ls lliura.⁶⁴
3. El magistrat president ha de posar cura a no fer cap al·lusió a la seva opinió sobre el resultat probatori, però sí a la necessitat que no atenguin els mitjans de prova la il·licitud o la nul·litat dels quals ell hagi declarat. De la mateixa manera ha d'informar que si després de la deliberació no els és possible resoldre els dubtes que tinguin sobre la prova, han de decidir en el sentit més favorable a l'acusat.

⁶⁴ Apartat 2 redactat, quant a la substitució de l'expressió *referit als fets i delictes* per l'expressió *referit als fets*, de conformitat amb l'article 1.46 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

SECCIÓ SEGONA

Deliberació i veredict

Article 55

Deliberació del jurat

1. Seguidament el jurat s'ha de retirar a la sala destinada a deliberar.
2. Presidits inicialment per aquell el nom del qual hagi estat el primer a sortir en el sorteig, han de triar el portaveu.
3. La deliberació ha de ser secreta i cap dels jurats no pot revelar el que s'hi hagi manifestat.

Article 56

Incomunicació del jurat

1. La deliberació ha de tenir lloc a porta tancada, i no se'ls permet la comunicació amb ningú fins que no hagin emès el veredict; a aquest efecte el magistrat president ha d'adoptar les mesures oportunes.

2. Si la deliberació dura tant de temps que faci necessari un descans, el magistrat president, d'ofici o a petició del jurat, pot autoritzar-lo, però ha de mantenir la incomunicació.⁶⁵

⁶⁵ Apartat 2 redactat, quant a la substitució de l'expressió *per si* per l'expressió *d'ofici*, de conformitat amb l'article 1.47 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 57

Ampliació d'instruccions

1. Si algun dels jurats té cap dubte sobre qualsevol dels aspectes de l'objecte del veredict pot demanar, per escrit i per mitjà del secretari, la presència del magistrat president perquè amplii les instruccions. La seva compareixença s'ha de fer en audiència pública, assistit del secretari i en presència del Ministeri Fiscal i les altres parts.

2. Si transcorren dos dies des de l'inici de la deliberació i els jurats no lliuren l'acta de la votació, el magistrat president pot convocar-los a la compareixença que preveu l'apartat anterior. Si en aquesta compareixença cap dels jurats no expressa dubtes sobre algun dels aspectes de l'objecte del veredict, el magistrat president ha d'emetre les instruccions que preveu l'apartat 1 de l'article 64 d'aquesta Llei amb els efectes que s'hi atribueixen a la devolució de l'acta.

Article 58

Votació nominal

1. La votació és nominal, en veu alta i per ordre alfabètic; el portaveu vota en últim lloc.

2. Cap dels jurats no pot abstenir-se de votar. Si n'hi ha algun que insisteix a abstenir-se'n, després que el requereixi el portaveu, s'ha de fer constar en acta i, en el moment oportú, el magistrat president l'ha de sancionar amb 75.000 pessetes de multa. Si, feta la constància i reiterat el requeriment, persisteix la negativa de vot, se n'ha de deixar nova constància en acta, de la qual s'ha de fer el testimoniatge corresponent per a l'exacció de la responsabilitat penal que se'n derivi.

3. En qualsevol cas, l'abstenció s'entén com a vot a favor de no considerar provat el fet perjudicial per a la defensa i de la no-culpabilitat de l'acusat.

Article 59

Votació sobre els fets

1. El portaveu ha de sotmetre a votació cadascun dels paràgrafs en què es descriuen els fets, tal com els va proposar el magistrat president. Els jurats han de votar si consideren provats o no aquests fets. Per ser declarats provats, es requereixen set vots, pel cap baix, quan siguin contraris a l'acusat, i cinc vots quan siguin favorables.

2. Si no s'obté aquesta majoria, es pot sotmetre a votació el fet corresponent amb les precisions que qui proposi l'alternativa consideri pertinents i, novament redactat així el paràgraf, ha de ser sotmès a votació fins a obtenir la majoria esmentada.

La modificació no pot suposar deixar de sotmetre a votació la part del fet que hagi proposat el magistrat president. Però pot incloure's un paràgraf nou, o no proposat, sempre que no suposi una alteració substancial ni determini un agreujament de la responsabilitat imputada per l'acusació.

Article 60

Votació sobre culpabilitat o inculpabilitat, remissió condicional de la pena i petició d'indult

1. Si s'obté la majoria necessària en la votació sobre els fets, s'ha de sotmetre a votació la culpabilitat o inculpabilitat de cada acusat per cada fet delictiu imputat.⁶⁶
2. Calen set vots per establir la culpabilitat i cinc vots per establir la inculpabilitat.
3. El criteri del jurat sobre l'aplicació al declarat culpable dels beneficis de remissió condicional de la pena, i també sobre la petició d'indult en la sentència, requereixen el vot favorable de cinc jurats.

⁶⁶ Apartat 1 redactat, quant a la substitució del terme *delicte* pel terme *fet delictiu*, de conformitat amb l'article 1.48 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 61

Acta de la votació

1. Una vegada conclosa la votació, se n'ha d'estendre una acta amb els apartats següents:
 - a) Un primer apartat ha de començar de la forma següent: "Els jurats han deliberat sobre els fets sotmesos a resolució i han trobat provats, i així ho declaren per (unanimitat o majoria), els següents..."
Si el que s'ha votat és el text proposat pel magistrat president, poden limitar-se a indicar-ne el número.
Si el text votat inclou alguna modificació, han d'escriure el text tal com ha estat votat.
 - b) Un segon apartat ha de començar de la forma següent: "Així mateix, han considerat no provats, i així ho declaren per (unanimitat o majoria), els fets descrits en els números següents de l'escrit sotmès a decisió nostra". Seguidament han d'indicar els números dels paràgrafs d'aquest escrit, i en poden reproduir el text.
 - c) Un tercer apartat ha de començar de la forma següent: "Pel que s'ha dit abans, els jurats per (unanimitat o majoria) trobem l'acusat... culpable/no culpable del fet delictiu de...".
En aquest apartat han de fer un pronunciament separat per cada delicte i acusat. De la mateixa manera s'han de pronunciar, si escau, sobre el criteri del jurat quant a l'aplicació al declarat culpable dels beneficis de remissió condicional de la pena que s'imposi, en el cas que concorrin els pressupòsits legals corresponents, i sobre la petició o no d'indult en la sentència.⁶⁷
 - d) Un quart apartat ha de començar de la forma següent: "Els jurats han considerat com a elements de convicció per fer les declaracions precedents els següents:...". Aquest apartat ha de contenir una explicació succinta de les raons per les quals han declarat o han rebutjat declarar determinats fets com a provats.
 - e) Un cinquè apartat en el qual han de fer constar els incidents que hagin tingut lloc durant la deliberació, evitant qualsevol identificació que en trenqui el secret, tret de la corresponent a la negativa de votar.
2. L'acta ha de ser redactada pel portaveu, tret que dissenteixi del parer majoritari; en aquest cas els jurats han de designar-ne el redactor.

Si ho demana el portaveu, el magistrat president pot autoritzar que el secretari o un oficial l'ajudi, estrictament en la confecció o escriptura de l'acta. En els mateixos termes pot demanar-ho qui hagi estat designat redactor en substitució del primer.

3. L'acta ha de ser signada per tot els jurats, i el portaveu ho ha de fer per qui no ho pugui fer per si mateix. Si algun dels jurats es nega a firmar, aquesta circumstància s'ha de fer constar en l'acta.

⁶⁷ Apartat 1, lletra c, paràgraf 1r, redactat, quant a la substitució del terme *delicte* pel terme *fet delictiu*, de conformitat amb l'article 1.48 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Article 62

Lectura del veredict

Una vegada s'ha estès l'acta, els jurats ho han de fer saber al magistrat president i li n'han de lliurar una còpia. El magistrat president, tret que en sigui procedent la devolució, d'acord amb el que disposa l'article següent, ha de convocar les parts per un mitjà que en permeti la recepció immediata perquè, seguidament, el portaveu del jurat llegeixi el veredict en audiència pública.

Article 63

Devolució de l'acta al jurat

1. El magistrat president ha de tornar l'acta al jurat si, a la vista de la còpia, hi aprecia alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que no s'ha pronunciat sobre la totalitat dels fets.
- b) Que no s'ha pronunciat sobre la culpabilitat o inculpabilitat de tots els acusats i respecte de la totalitat dels fets delictius imputats.
- c) Que no s'ha obtingut en alguna de les votacions sobre aquests punts la majoria necessària.
- d) Que els diversos pronunciaments són contradictoris, sia els relatius als fets declarats provats entre si, sia el pronunciament de culpabilitat respecte de l'esmentada declaració de fets provats.
- e) Que s'ha incorregut en algun defecte rellevant en el procediment de deliberació i votació.

2. Si l'acta inclou la declaració de provat d'un fet que no estigui entre els proposats pel magistrat i que n'impliqui una alteració substancial o determini una responsabilitat més greu que la imputada, s'ha de considerar no posada.

3. Abans de tornar l'acta s'ha de procedir en la forma que estableix l'article 53 d'aquesta Llei.

Article 64

Justificació de la devolució de l'acta

1. En el moment de tornar l'acta, una vegada constituït el tribunal, assistit del secretari i en presència de les parts, el magistrat president ha d'explicar detingudament les causes que en justifiquen la devolució i ha de precisar la forma en què s'han d'esmenar els defectes de procediment o els punts sobre els quals han d'emetre nous pronunciaments.

2. El secretari ha d'estendre'n l'acta oportuna d'aquesta incidència.

Article 65

Dissolució del jurat i nou judici oral

1. Si després d'una tercera devolució no s'han esmenat els defectes denunciats o no s'han obtingut les majories necessàries, el jurat ha de ser dissolt i s'ha de convocar un judici oral amb un nou jurat.
2. Si se celebra un nou judici i el segon jurat no obté un veredict, per qualsevol de les causes previstes en l'apartat anterior, el magistrat president ha de dissoldre el jurat i dictar sentència absolutòria.

Article 66

Cessament del jurat en les seves funcions

1. Una vegada llegit el veredict, el jurat ha de cessar en les seves funcions.
2. Fins en aquest moment els suplents han hagut d'estar a disposició del tribunal en el lloc que se'ls indiqui.

CAPÍTOL V

De la sentència

Article 67

Veredict d'inculpabilitat

Si el veredict és d'inculpabilitat, el magistrat president ha de dictar a l'acte sentència absolutòria de l'acusat a qui es refereixi, i ordenar-ne, si escau, la immediata posada en llibertat.

Article 68

Veredict de culpabilitat

Quan el veredict sigui de culpabilitat, el magistrat president ha de concedir la paraula al fiscal i a les altres parts per tal que, segons el seu ordre, informin sobre la pena o mesures que han d'imposar-se a cada un dels declarats culpables i sobre la responsabilitat civil. L'informe s'ha de referir, a més, a la concurrència dels pressupòsits legals de l'aplicació dels beneficis de remissió condicional, si el jurat ha emès un criteri que hi sigui favorable.

Article 69

Acta de les sessions

1. El secretari ha d'estendre acta de cada sessió, en la qual ha de fer constar de manera succinta el més rellevant del que s'hagi esdevingut i de manera literal les protestes que formulin les parts i les resolucions del magistrat president respecte dels incidents que se suscitin.
2. L'acta s'ha de llegir al final de cada sessió i l'han de signar el magistrat president, els jurats i els advocats de les parts.

Article 70

Contingut de la sentència

1. El magistrat president ha de dictar sentència en la forma que ordena l'article 248.3 de la Llei orgànica del poder judicial, incloent-hi, com a fets provats i delictes objecte de condemna o absolució, el contingut corresponent del veredictes.

2. De la mateixa manera, si el veredictes és de culpabilitat, la sentència ha de concretar l'existència de prova de càrrec exigida per la garantia constitucional de presumpció d'innocència.

3. La sentència, a la qual s'ha d'unir l'acta del jurat, s'ha de publicar i arxivar en la forma legal i se n'ha d'estendre un certificat en la causa.

Disposició addicional primera

Supressió de l'avantjudici

Queden derogats l'article 410 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, i el títol II del llibre IV de la Llei d'enjudiciament criminal.

Disposició addicional segona

Infraccions penals

1. Els jurats que abandonin les seves funcions sense cap causa legítima o que incompleixin les obligacions que els imposen els articles 41.4 i 58.2 d'aquesta Llei encorreran en la pena de multa de 100.000 a 500.000 pessetes.

2. Els jurats que incompleixin les obligacions imposades en l'apartat 3 de l'article 55, encorreran en la pena d'arrest major i multa de 100.000 a 500.000 pessetes.

Disposició transitòria primera

Causes penals en tramitació

Els processos penals incoats o que s'incoïn per fets esdevinguts abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei s'han de tramitar davant l'òrgan jurisdiccional competent d'acord amb les normes vigents en el moment en què aquells fets es van esdevenir.

Disposició transitòria segona

Règim de recursos

El règim de recursos previst en aquesta Llei és aplicable únicament a les resolucions judicials que es dictin en els procediments incoats posteriorment a la seva entrada en vigor.

Disposició transitòria tercera

Primera llista de candidats a jurats

La primera llista de candidats a jurats, que serà eficaç fins al 31 de desembre de 1996, s'ha d'obtenir aplicant les previsions contingudes en els articles 13, 14, 15 i 16 d'aquesta Llei, tot i que les referències que s'hi fan als mesos de setembre, octubre i novembre s'han d'entendre fetes, respectivament, als tres mesos correlatius següents a l'entrada en vigor d'aquesta disposició transitòria.

Disposició final primera

Modificació de la Llei orgànica del poder judicial

1. La lletra *c* de l'apartat 3 de l'article 73 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, el contingut actual de la qual esdevé la lletra *d* del mateix apartat, queda redactada en els termes següents:

“c) El coneixement dels recursos d'apel·lació en els casos previstos per les lleis.”

2. L'apartat 2 de l'article 83 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, queda redactat en els termes següents:

“2. La composició i la competència del jurat és la regulada en la Llei orgànica del tribunal del jurat.”

Disposició final segona

Modificació de la Llei d'enjudiciament criminal

Els articles i les rúbriques de la Llei d'enjudiciament criminal que s'esmenten a continuació queden modificats en els termes següents:

1. S'afegeix un segon paràgraf a l'apartat tercer de l'article 14 amb la redacció següent:

“No obstant això, en els casos de competència del jutge penal, si el delicte és dels atribuïts al tribunal del jurat, el coneixement i la decisió corresponen a aquest.”

2. S'afegeix un segon paràgraf a l'apartat quart de l'article 14 amb la redacció següent:

“No obstant això, en els casos de competència de l'audiència provincial, si el delicte és dels atribuïts al tribunal del jurat, el coneixement i la decisió corresponen a aquest.”

3. S'afegeix un tercer paràgraf a l'article 306 amb la redacció següent:

“Tan aviat com s'ordini incoar el procediment per a les causes davant el tribunal del jurat, s'han de fer conèixer al Ministeri Fiscal, el qual ha de comparèixer i intervenir en totes les actuacions que es duguin a terme davant seu.”

4. S'incorpora un nou article, 309 bis, amb la redacció següent:

“Article 309 bis

Quan dels termes de la denúncia o de la relació circumstanciada del fet en la querella, així com quan de qualsevol actuació processal, resulti contra una o diverses persones determinades la imputació d'un delicte l'enjudiciament del qual estigui atribuït al tribunal del jurat, el jutge ha d'incoar el procediment previst en la seva Llei reguladora, en el qual, en la forma que s'hi estableix, s'ha de posar immediatament la imputació en coneixement de les persones presumptament inculpades.

El Ministeri Fiscal, les altres parts personades i la persona imputada en qualsevol cas, poden instar-ho així, i el jutge ha de resoldre en el termini d'una audiència. Si no ho fa, o desestima la petició, les parts poden recórrer directament en queixa davant l'audiència provincial, que ha de resoldre abans de vuit dies, després d'obtenir l'informe de l'instructor pel mitjà més ràpid.”

5. S'incorpora un nou article, 504 bis 2, amb la redacció següent:

“Article 504 bis 2

Des que el detingut és posat a disposició del jutge d'instrucció o del tribunal que hagi de conèixer de la causa, aquest ha de convocar a audiència, dins de les setanta-dues hores següents, el Ministeri Fiscal, les altres parts personades i l'imputat, que ha d'estar assistit per un lletrat escollit per ell o designat d'ofici. El Ministeri Fiscal i l'imputat, assistit pel seu lletrat, tenen l'obligació de comparèixer-hi.

En aquesta audiència poden proposar els mitjans de prova que es puguin practicar a l'acte o en les vint-i-quatre hores següents, sense passar en cap cas les setanta-dues hores indicades abans.

Si en aquesta audiència alguna part ho demana, escoltades les al·legacions de totes les que hi concorrin, el jutge ha de resoldre sobre la procedència o no de la presó o llibertat provisionals. Si no ho demana cap de les parts, el jutge necessàriament ha de disposar el cessament de la detenció i la immediata posada en llibertat de l'imputat.

Si per qualsevol raó la compareixença no es pot celebrar, el jutge ha de disposar la presó o la llibertat provisional, si hi concorren els pressupòsits i considera que hi ha risc de fuga, però ha de convocar-la de nou dins de les següents setanta-dues hores i adoptar les mesures disciplinàries que siguin pertinents en relació amb la causa de no-celebració de la compareixença.

Contra les resolucions que es dictin sobre la procedència o no de la llibertat provisional s'hi pot interposar un recurs a l'audiència provincial.”

6. L'article 516 queda sense contingut.

7. L'article 539 queda redactat de la manera següent:

“Article 539

Les interlocutòries de presó i llibertat provisionals i de fiança són reformables durant tot el curs de la causa.

En conseqüència, l'imputat pot ser pres i posat en llibertat totes les vegades que sigui procedent, i la fiança pot ser modificada en allò que calgui per assegurar les conseqüències del judici.

Per disposar la presó o llibertat provisional amb fiança de qui estigui en llibertat o agreujar les condicions de llibertat provisional ja disposada substituint-la per la de presó o llibertat provisional amb fiança, s'ha de requerir la sol·licitud del Ministeri Fiscal o d'alguna part acusadora, i s'ha de resoldre després de fer la compareixença a la qual es refereix l'article 504 bis 2.

No obstant això, si a parer del jutge o tribunal hi ha risc de fuga, ha de dictar una interlocutòria de reforma de la mesura cautelar, o fins i tot de presó, si la persona imputada està en llibertat, però ha de convocar, per fer-la dins de les setanta-dues hores següents, a la compareixença esmentada.

Sempre que el jutge o el tribunal entengui que és procedent la llibertat o la modificació de la llibertat provisional en termes més favorables al sotmès a la mesura, pot disposar-la, en qualsevol moment, d'ofici i sense sotmetre's a la petició de part.”

8. El tercer paràgraf de l'article 676 queda redactat de la forma següent:

“Contra la interlocutòria que resol la declinatòria i contra la que admeti les excepcions 2a, 3a i 4a de l'article 666, és procedent el recurs d'apel·lació. Contra la que les desestimi, no s'hi pot interposar cap recurs, tret del que sigui procedent contra la sentència, sens perjudici del que disposa l'article 678.”

9. S'afegeix un segon paràgraf a l'article 678 amb la redacció següent:

“El que s'ha dit abans no és aplicable en les causes que són competència del tribunal del jurat, sens perjudici del que es pugui al·legar en recórrer contra la sentència.”

10. S'incorpora un nou paràgraf tercer a l'article 780 amb la redacció següent:

“Una vegada iniciat un procés d'acord amb les normes d'aquesta Llei, així que sembli que el fet pot constituir un delictes l'enjudiciament del qual sigui competència del tribunal del jurat, s'ha d'actuar d'acord amb el que disposen els articles 309 bis o 789.3, paràgrafs segon i tercer d'aquesta Llei.”

El tercer paràgraf actual d'aquest article esdevé el paràgraf quart.

11. S'afegeix un últim paràgraf a l'article 781 amb la redacció següent:

“Tan aviat com s'ordini la incoació del procediment per a les causes davant el tribunal del jurat, se n'ha d'assabentar el Ministeri Fiscal, el qual ha de comparèixer i intervenir en totes les actuacions que es duguin a terme davant d'aquell.”

12. En l'apartat 3 de l'article 789 s'introdueixen dos nous paràgrafs amb la redacció següent:

“Quan dels termes de la denúncia o de la relació circumstanciada del fet en la querella, com també quan de qualsevol actuació processal ordenada d'acord amb el paràgraf anterior, resulti contra una o diverses persones determinades la imputació d'un delictes l'enjudiciament del qual estigui atribuït al tribunal del jurat, el jutge ha d'incoar el procediment previst en la llei reguladora, en el qual, de la forma que s'estableix en aquesta, s'ha de posar immediatament aquella imputació en coneixement dels presumptament inculpats.

El Ministeri Fiscal, les altres parts personades, i l'imputat en qualsevol cas, poden instar-ho així, i el jutge ha de resoldre en el termini d'una audiència. Si no ho fa, o desestima la petició, les parts poden recórrer en queixa davant l'audiència provincial, que ha de resoldre abans de vuit dies, després d'exigir l'informe de l'instructor pel mitjà més ràpid."

13. El llibre V passa a tenir la denominació següent: "Dels recursos d'apel·lació, cassació i revisió."

14. S'incorpora un nou títol I al llibre V, denominat: "Dels recurs d'apel·lació contra les sentències i determinades interlocutòries", integrat pels articles següents:

"Article 846 bis a

Contra les sentències dictades, en l'àmbit de l'audiència provincial i en primera instància, pel magistrat president del tribunal del jurat, es pot apel·lar davant la sala civil i penal del tribunal superior de justícia de la comunitat autònoma corresponent.

També es pot apel·lar contra les interlocutòries dictades pel magistrat president del tribunal del jurat quan decideixin el sobreseïment, de qualsevol tipus, i contra les que es dictin per resoldre les qüestions a què fa referència l'article 36 de la Llei orgànica del tribunal del jurat, així com en els casos que esmenta l'article 676 d'aquesta Llei.

La sala civil i la penal s'ha de compondre, per conèixer d'aquest recurs, de tres magistrats.

Article 846 bis b

Hi poden interposar recurs tant el Ministeri Fiscal com el condemnat i les altres parts, dins dels deu dies següents a l'última notificació de la sentència.

La part que no hagi apel·lat en el termini indicat pot formular apel·lació en el tràmit d'impugnació, però aquest recurs quedarà supeditat al fet que l'apel·lant principal mantingui el seu.

Article 846 bis c

El recurs d'apel·lació ha de fonamentar-se en algun dels motius següents:

a) Que en el procediment o en la sentència s'hagi incorregut en trencament de les normes i garanties processals, que causi indefensió, si s'ha fet l'oportuna reclamació d'esmena. Aquesta reclamació no és necessària si la infracció denunciada implica la vulneració d'un dret fonamental constitucionalment garantit.

A aquests efectes poden al·legar-se, sens perjudici d'altres: els indicats en els articles 850 i 851, entenent les referències als magistrats dels números 5 i 6 d'aquest darrer com a fetes també als jurats; l'existència de defectes en el veredict, bé per parcialitat en les instruccions donades al jurat o defecte en la proposició del seu objecte, sempre que d'això en derivi indefensió, bé perquè hi hagi motius dels que haurien d'haver donat lloc a la devolució al jurat i aquesta no hagi estat ordenada

b) Que la sentència hagi incorregut en la infracció d'un precepte constitucional o legal en la qualificació jurídica dels fets o en la determinació de la pena, o de les mesures de seguretat o de la responsabilitat civil.

c) Que s'hagi disposat la dissolució del jurat per inexistència de prova de càrrec, i aquesta petició hagi estat desestimada indegudament.

d) Que s'hagi acordat la dissolució del jurat i no fos procedent fer-ho.

e) Que s'hagi vulnerat el dret a la presumpció d'innocència perquè, atesa la prova practicada en el judici, manqui de tota base raonable la condemna imposada.

En els supòsits de les lletres a, c i d, perquè pugui admetre's a tràmit el recurs, ha d'haver-se formulat la protesta oportuna en el moment de produir-se la infracció denunciada.

Article 846 bis d

L'escrit en què s'interposa el recurs d'apel·lació s'ha de traslladar, una vegada conclòs el termini per recórrer, a les altres parts, les quals, en el termini de cinc dies, poden formular un recurs supeditat al d'apel·lació. Si l'interposen s'ha de traslladar a les altres parts.

Si conclou el termini de cinc dies i no es formula aquesta apel·lació supeditada, o si s'ha formulat, un cop traslladat a les altres parts, se les ha de citar totes davant la sala civil i penal del tribunal superior de justícia perquè es personin en el termini de deu dies.

Si l'apel·lant principal no es persona o manifesta la seva renúncia al recurs, s'han de tornar les actuacions a l'audiència provincial, la sentència s'ha de declarar ferma i s'ha de procedir a l'execució.

Article 846 bis e

Un cop personat l'apel·lant, s'ha d'assenyalar dia per a la vista del recurs i citar les parts personades i, en qualsevol cas, el condemnat i el tercer responsable civil.

La vista s'ha de celebrar en audiència pública: ha de començar fent ús de la paraula la part apel·lant, seguit del Ministeri Fiscal si aquest no és el que ha apel·lat, i les altres parts apel·lades.

Si s'ha interposat un recurs supeditat, aquesta part ha d'intervenir després de l'apel·lant principal, que, si no hi renuncia, pot replicar-li.

Article 846 bis f

En els cinc dies següents a la vista s'ha de dictar sentència, la qual, si estima el recurs per alguns dels motius a què fan referència les lletres *a* i *d* de l'article 846 bis 3, ha d'ordenar tornar la causa a l'audiència provincial per celebrar un nou judici.

En els altres supòsits s'ha de dictar la resolució que pertoqui.”

15. Els títols I i II actuals del llibre V esdevenen els títols II i III, respectivament, del mateix llibre.

16. L'article 847 queda redactat de la forma següent:

“Article 847

És procedent el recurs de cassació per infracció de llei i per trencament de forma contra: *a*) les sentències dictades per la sala civil i penal dels tribunals superiors de justícia en única o en segona instància; i *b*) les sentències dictades per les audiències provincials en judici oral i única instància.”

17. El primer paràgraf de l'article 848 queda redactat de la manera següent:

“Contra les interlocutòries dictades, sia en apel·lació per les sales civil i penal dels tribunals superiors de justícia, sia amb caràcter definitiu per les audiències, només és procedent el recurs de cassació, i únicament per infracció de llei, en els casos en què aquesta ho autoritzi de manera expressa.”

Disposició final tercera

Caràcter de la Llei

Aquesta Llei té naturalesa d'orgànica a excepció del capítol III, la disposició transitòria segona i els apartats 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 17 de la disposició final segona, que tenen el caràcter de llei ordinària.

Disposició final quarta

*Futures reformes processals*⁶⁸

En el termini d'un any, des de l'aprovació d'aquesta Llei, el Govern ha d'enviar a les Corts Generals un projecte de llei de modificació de la Llei d'enjudiciament criminal que generalitzi els criteris processals instaurats en aquesta Llei i en què s'estableixi un procediment fonamentat en els principis acusatori i de contradicció entre les parts, previstos en la Constitució, i que simplifiqui també el procés d'investigació per evitar-ne el perllongament excessiu.

Així mateix, en aquest termini, s'han d'adoptar les reformes legals necessàries que adaptin a aquest procediment l'estatut i les funcions del Ministeri Fiscal, i les Corts Generals i el Govern han d'habilitar els mitjans materials, tècnics i humans necessaris.

⁶⁸ Rúbrica afegida per l'article 1.49 de la Llei orgànica 8/1995, de 16 de novembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1995, de 22 de maig, del tribunal del jurat (BOE núm. 275, de 17 de novembre).

Disposició final cinquena

Entrada en vigor

Aquesta Llei orgànica entrarà en vigor al cap de sis mesos de ser publicada en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, excepte el que preveuen el capítol II i la disposició transitòria tercera, que entraran en vigor al cap de dos mesos de ser publicada.